

DIALÓG

Kresťanský diskusný mesačník

X. ročník ● 12/2017

O VĎAČNOSTI

BIBLICKÉ HESLO PRE DIALÓG NA ROK 2018:

*Lebo ja som Hospodin, tvoj Boh,
ktorý ťa drží za pravicu a vraví ti:
Neboj sa, ja ti pomôžem.
(Izaiáš 41,13)*

O B S A H

Fórum 4
UKRYTÝ KRISTUS
Róbert Bezák

Rozhovor 5
...A NA ZEMI POKOJ
V. Kmec/E. Mihočová

Téma 10
O VĎAČNOSTI
Č. Tipulová
O HVIEZDACH
J. Camara
O PRÁCI
J. Calvo Aquilar

Misia 21
**ŠKÓTSKO, KOŠICE,
RUMUNSKO**

Úvahy z trolejbusu 29
STROM
Tomáš Komrska

Na margo dní 30
ŠTVRTÝ MUDRC
Miroslav Kocúr

RELAX 31

Róbert Bezák v Kaplnke CB

Časopis Dialóg vychádza s podporou Cirkvi bratskej,
ale obsah jednotlivých príspevkov nevyhnutne nevyjadruje
duchovné presvedčenia Cirkvi bratskej.

Pri zborových objednávkach je odporúčaná predajná cena do 2,20 €,
(podľa zborových dotácií)

Individuálne objednávky: cena + poštovné

PRIVÍTAME VAŠU POMOC, KTORÚ MÔŽETE POSLAŤ NA ÚČET:

IBAN: SK7611000000002621041859, BIC: TATRSKBX, VS: 2017

Redakčná rada: Štefan Markuš (predseda), Tibor Máhrík, Bohuslav Piatko, Rastislav Števkó,
Šéfredaktor: Bohuslav Piatko, bpiatko@swanmail.sk, **Jazyková úprava:** Gitka Čížiková

Dizajn a grafické spracovanie: Martin Piatko

Sídlo vydavateľa: Živnostenská 2, 811 06 Bratislava, IČO: 35 757 43

Adresa redakcie: Sadová 28, 900 51 Zohor, č. tel.: 0903 474 142,
e-mail: svatava@swanmail.sk, web: www.dialog.cb.sk

Vydavateľ: Media Svatava, spol. s r.o. **Vyšlo:** 18. 1. 2018 **Tlač:** Express tlač

Prvá strana obálky: B. Piatko: Ranený strom

EV: 2670/08 **ISSN:** 1337-6985

NAŠE POHRDANIE KAŽDODENNÉ NIE JE TO AZDA TEN TESÁR? (MK 6, 3)

Otázka v Nazarete neznala posmešne ani kriticky. Nenaznačovala dokonca ani kompliment. Pomenovaním „ten tesár“ iba pohrdlivo označovali spoluobčana. Obyvatelia mesta ho poznali ako poctivého remeselníka a čudovali sa. *Odkiaľ to ten človek má? Aká je to múdrosť, ktorej sa mu dostalo?* – Mk 6, 2. Veď on je naozaj iba naším tesárom!

Problém pohrdania vyvolá vášne, ktoré človek často nezvláda. Čo-to vieme o intrigách, dvojzmyselných narážkach alebo o prejavoch podceňovania. Na vulgárne urážky už nedokážeme primerane reagovať. Ale nadovšetko neznáme, keď nami opovrhujú. Vtedy vstupujeme do kontroverzných hádok, zvyšuje sa náš krvný tlak. Ponižovanie nedokážeme odpustiť.

Ježiš z Nazareta vykazoval vysokú mieru odolnosti voči pohrdaniu. V akejkoľvek situácii zostal pokojný. Jeho slovné prejavy aj reč tela boli obdivuhodné.

Odlišné postoje voči pohrdaniu predvádzal Dávid. Keď ho filištínsky obor Goliáš stretol prvýkrát a zbadal pred sebou ryšavého mládenca príjemného vzhľadu s torbou na pleci a s prakom v ruke *pohrdol... a povedal mu: Vari som pes, že ideš proti mne palicou?* (1Sam 17, 42–43). Na posmech a poníženie Dávid reagoval pokojne a s istotou. *Idem proti tebe v mene Hospodina* – odpovedal. Počínal si príkladne. Konanie v mene Božom eliminuje neželané dôsledky z pohrdania.

Druhýkrát sa budúci Izraelský kráľ už tak férovo voči pohrdaniu neprejavil. Nechal sa vyprovokovať cynickým postojom boháča Nábala (1Sam 25, 2–13). Dávid vyslal svojich sluhov na návštevu k nemu s ústretovým odkazom a namyslený aristokrat sa na nich osopil so slovami: *Kto je Dávid a kto Izaiho syn? Dnes je mnoho sluhov, čo ušli od svojich pánov* (1Sam 25, 10). Dávid sa rozčúlil a reagoval nervózne na slová Nábala. Očakával od zámožného suseda aspoň nejakú vďaku za službu, ktorú mu poskytli jeho pastieri. Keďže bol odmietnutý naplánoval odvetu a vypravil ozbrojenú jednotku voči Nabalovi. Za pohrdanie chystal trest. On, pomazaný následník trónu a víťaz nad Goliášom má zniesť neúctivé zachádzanie bohatého farmára s tisíckami oviec a kôz? Urážku vo forme otázky *Kto je Dávid?* budúci kráľ nemôže zniesť. Opáše sa mečom a vydá sa po pomste. Poddať sa pohrdaniu dokáže narušiť pokoj duše. Odolať pohrdaniu však dušu povzbudí. Prekrásne to vyjadril Dávidov syn Šalamún: *Lepšie je byť trpezlivý ako hrdina, lepší je ten, čo sa ovláda, než ten, čo dobyje mesto* (Prís 16, 32). Našťastie taseniu meča a krviprelievaniu zabránila múdra Nabalova manželka. Abigail zvrátila vypuknutie veľkého konfliktu. Dávidova reakcia sa zmenila a po jej intervencii: *Nech je zvelebený Hospodin, Boh Izraela, ktorý mi ťa dnes poslal oproti, nech je požehnaná tvoja rozvážnosť, požehnaná buď aj ty sama, že si ma odradila od úmyslu preliať krv a tak si pomôcť* (1Sam 25, 32–33). Abigail sa po smrti Nábala stala Dávidovou ženou.

Máme teda tri biblické príklady, ktoré sa týkajú problému pohrdania inými:

„Nie je to azda ten tesár?“

„Vari som pes?“

„Kto je Dávid?“

Pamätajme, že pohrdanie inými nás vedie do slepej uličky. Návraty existujú len ak sa podrobíme a napodobníme charakter a správanie Ježiša z Nazareta. Naučme sa v roku 2018 reagovať pokorne a úctou. Ako Boží Syn. Pán Ježiš na otázku: „*Nie je to azda ten tesár?*“ odkázal: „*Pro-roka si uctia všade, len nie vo svojej otčine, medzi svojimi príbuznými a vo vlastnom dome*“ – Mk 6, 4. Táto reakcia je lekciami o nepohrdaní. ■

ŠTEFAN MARKUŠ
(Vedec, publicista, Cirkev bratská, Bratislava-Cukrová.)

Počas Adventu kázal
 Róbert Bezák v zbore Kaplnka CB v Bratislave.
 A tak sme ho poprosili o vianočno-novoročný pozdrav.

UKRYTÝ KRISTUS

RÓBERT BEZÁK
 (Rímskokatolícky biskup, bývalý trnavský arcibiskup.)

Na Vianoce si my, kresťania, pripomíname narodenie božieho Dieťaťa a súčasne hneď vzápätí Nový rok je vhodným úvodom a pokračovaním tohto nového Života. Ten náš síce pokračuje ako predtým, ale akoby tak nanovo a my si v tomto čase môžeme opätovne, tak spokojne, potvrdiť našu vieru v príchod božieho Syna Ježiša Krista.

Rozmýšľal som nakoľko vážne a hlboké sú tieto opätovné slávenia Ježišovho narodenia. Dodnes to zostáva pekným zvykom, aj keď skomercializovaným, že si ešte predsa len pripomíname udalosti z Betlehema. No tie už začínajú byť značne vzdialené v histórii – veď uznajte – je to cez 2 000 rokov... Takže sa nečudujme odpovediam študentov na otázku, čo pre nich znamenajú Vianoce – milé rodinné stretnutia, na ktoré inokedy nebolo času, samozrejme, je to aj o darčekom, ba je to aj čas dobrého jedenia, spojeného s rozličnými zvyklosťami, ako je napríklad jesť na večeru kapra, či kapustnicu. No a, samozrejme, je voľno, zároveň aj školské prázdniny, a tak je vhodný čas na výlety.

Aj keby sme mohli dospieť k určitému pesimizmu, ohľadne zjednodušeného prežívania týchto kresťanských sviatkov v ich zásadnom a hlbokom zmysle pre ľudstvo, predsa len si položíme otázku – No dobre, a čo všetko teda musíme robiť, aby to boli pre nás autentické Vianoce? A priznajme si, že zas sa od nás ani neočakáva, aby sme si na vianočné sviatky robili púť do Betlehema, či sa snažili držať na rukách práve narodené dieťaťko, lebo si potrebujeme vzbudiť takéto skutočné emócie. Či máme dlho hľadiť do neba, aby sme aj my uvideli tú žiarivú betlehenskú hviezdu, ktorá potvrdzuje narodenie malého Ježiša...?

Keď máme niekoho radi, nepotrebujeme to dokazovať veľkými gestami. Už to, že si pripomenieme jeho narodeniny, meniny, či nejaké pekné výročie, je znakom, že je prítomný v našej myslí, v našom srdci. A keď mu potom zavoláme, či dokonca ho navštívime, aby sme spolu oslávili ten jeho deň, myslím si, že je to pekný dôkaz aj našej spriaznenosti. Tak nejako to je aj s vianočným pripomínaním si Ježišových narodenín. Na tej priateľskej rovine predsa vieme, čo je dôstojné a správne na potvrdenie účty i k nemu.

Z takéhoto pohľadu som potom presvedčený, že Vianoce sú „večné“! Akokoľvek sú aj dnes poposunuté do ekonomickej, gastronomickej, či kultúrno-spoločenskej oblasti, nie je možné ich zmysluplne ničím nahradiť. V tom vždy budú a zostanú významným. Kdesi za tými darčekom, či rodinnými stretnutiami, či zvykmi bude vždy „ukrytý“ Ježiš. A kto sa, aj keď akoby len mimochodom, bude zaujímať o zmysel toho vianočného diania, musí sa prepracovať k zvesti o Kristovi. No a prečo by to malo byť ináč. Boh sa nikdy nevnučuje. To neurobil ani pred tými vyše dvetisíc rokmi.

Ale našiel zopár nadšencov, ktorí radostnú zvest rozniesli do sveta. Veď to nikdy nebude, žeby všetci ľudia na svete „podľahli“ Vianociam – a teda prežívali tento čas mocne nábožne a nábožensky. Pripomeňme si len, že na svete je veľa veriacich iných náboženstiev, pre ktorých narodenie Ježiša Krista nie je vlastne potrebná správa. Platí však vyjadrenie apoštola Pavla, keď si povzdychol, že keď aj nevera Židov v Krista priniesla ľudstvu toľko milosti, akoby to bolo, keby boli Ježiša prijali a oni boli prví hlásatelia Kristovej zvesti. Mali k tomu omnoho lepšie predpoklady, ako ktokoľvek iný. Myslím si, že toto je dôležitá výzva práve pre nás, kresťanov. Lebo zmysel Vianoc a nového začiatku sa naplní v miere, v akej sa my budeme usilovať zasadzovať sa za ľudskú dôstojnosť – a to každého človeka, vnímať chudobného, pomáhať núdznému, zasadzovať sa za právo a rovnosť, usilovať sa robiť svet okolo nás lepším, spravodlivým a láskavejším. Nuž, zásadný krok Boh urobil v Ježišovi Kristovi. Teraz je už na nás, aby sme „zo stredu“ bytia prenášali Božie dielo aj na „perifériu“ – do našich životov. A to je práve to zmysluplné, trvalo vianočné a novoročné, rozhodne viac, ako pár takých milých dní na konci decembra a na začiatku januára...

Nesme ho teda aj v tomto novom roku. ■

... A NA ZEMI POKOJ

Foto: Archív V. KMECA

Počas Vianoc slávia kresťania narodenie Ježiša Krista, Kniežaťa pokoja. S pokojom na zemi to však nie je také jednoznačné – je celá presiaknutá konfliktami a násilím. Tak na globálnej, ako aj celkom osobnej úrovni. V tomto kontexte znie vianočné posolstvo anjelov: ... *A na zemi pokoj ľuďom dobrej vôle...* o to viac nástojčivejšie.

Otázkami migrácie a náboženskej identity, etnickými a náboženskými konfliktami, náboženským fundamentalizmom a násilím, prístupmi riešenia konfliktov sa zaoberá evanjelický teológ, politológ a sociológ

VLADIMÍR KMEC, ktorý v súčasnosti pôsobí na univerzite v Cambridge vo Veľkej Británii.

Zhovárala sa s ním **EMÍLIA MIHOČOVÁ**.

Európa patrí medzi najpokojnejšie regióny sveta. Môže podľa vás jej stabilitu ohroziť narastajúci populizmus a extrémizmus?

Populizmus a krajne pravicový extrémizmus sú dva rozdielne fenomény. Naprieč Európou sa populistí a extrémisti odlišujú v ich cieľoch a zameraní. Momentálne, a najmä od finančnej krízy, oba fenomény nielen rastú, ale sa navzájom aj podporujú. Migračná vlna oba trendy značne posilnila. Populistickí politici využívajú tieto udalosti na predkladanie rétorických a nerealistických návrhov širokej verejnosti. Pritom v celosvetovom porovnaní krajiny EÚ prežívajú aj napriek krízam hospodársky blahobyť. Obavy živéne populizmom sú neopodstatnené. Pravicové extrémistické

skupiny podporujú populistické názory a aktivity.

V ktorých európskych krajinách sa vyskytujú najčastejšie?

Je zarážajúce, že ultrapravicové strany dnes sedia v parlamentoch v takmer polovici krajín EÚ – tak východnej, ako aj západnej. K takýmto trendom je potrebné sa stavať so zodpovednosťou, pretože dejiny Európy, hlavne druhá svetová vojna, nám potvrdzujú, aký ukrutný koniec môžu takéto nálady mať.

Môžeme za hrozbu považovať nekontrolovaný prílev migrantov?

V systéme moderných štátov majú hranice úlohu chrániť občanov a územie. Nekontrolovaný vstup migrantov na územie štátu

alebo skupiny štátov so spoločnou bezpečnostnou politikou, ako je to v prípade EÚ, je z tohto pohľadu rizikom. Aj keď je politika celosvetovo otvorených hraníc jednou z najdôstojnejších ľudských ambícií, je z komplexných dôvodov zatiaľ neuskutočniteľná. To platí aj v prípade masovej migrácie utečencov v r. 2015.

Tvrdíte, že problémom v tomto prípade neboli ani tak utečenci, ako štáty EÚ, ktorým chýbala schopnosť a vôbec vôľa prijímať a registrovať utečencov. Dalo sa tým predísť nelegálnej migrácii?

V medzinárodnom právnom systéme je úlohou štátu nielen ochraňovať vlastných občanov a územie, ale rovnako aj poskytovať pomoc utečencom, hlavne

v situácii vojenského konfliktu. Je hanebné, že sa štáty EÚ nevedeli dohodnúť na spoločnom postupe v tejto kríze a nedokázali nájsť dostatok solidarity s ľuďmi utekajúcimi pred konfliktom.

Výsledkom bol masový pohyb utečencov cez Európu. Európa má kapacity a schopnosti na efektívne organizovanie prijatia a registrácie utečencov.

Zahanbujú nás v tomto smere chudobnejšie krajiny?

Najchudobnejšie krajiny sveta, ako napríklad Jordánsko, prijali oveľa viac migrantov než blahobytná Európa. Konkrétne rozvojové krajiny sveta, ktoré predstavujú len 2,5 percenta svetovej ekonomiky, hostia viac ako polovicu svetových utečencov. Azyl utečencom z Blízkeho východu a krajín Afriky by mali štáty EÚ poskytovať už na začiatku konfliktu, v riadnom procese ich registrovať, a tak predchádzať nekontrolovaným pohybom.

V dôsledku finančnej, utečeneckej krízy, negatívnych aspektov globalizácie niektorí dospejú k presvedčeniu, že riešením je izolácia a upevňovanie vlastných hraníc...

Krízy otriasajú spoločnosťou a dôveryhodnosťou politických elít. Také, ako finančná kríza, alebo aj globalizácia, majú často priamy negatívny dopad na jednotlivcov a rodiny. Napriek tomu globalizácia a finančné krízy postihujú najtvrdšie ľudí v rozvojových krajinách. Európa je najbohatším a najblahobytnejším regiónom sveta. Európa profituje z globalizácie. Izolácia nemá v dnešnom svete opodstatnenie. Ani ekonomicky sebestačné krajiny ako Švajčiarsko či Nórsko nie sú úplne nezávislé, ale spolupracujú s EÚ a sú súčasťou jej viacerých spoločných politik a akcií. Európa má šancu prežiť ekonomicky vo svete gigantov ako USA, Čína, India alebo Rusko, len ak koná organizovane a jednotne. Jednota zároveň pri-

spieva k upevňovaniu pokoja a stability v Európe.

Poslednú, 2. svetovú vojnu, rozpútali Nemci – je v tejto krajine zreteľná snaha, aby sa nič podobné v budúcnosti neopakovalo?

Určite; krajiny ako Nemecko majú hlboko v pamäti zakorenené hrôzy a spustošenie 2. svetovej vojny. K mierotvorným snahám podnecuje aj pocit celonárodnej viny, ku ktorej boli Nemci donútení svetovými veľmocami a ku ktorej sa Nemci postavili so zodpovednosťou. Nemecko a podobne aj Japonsko sú najväčšími donormi mierotvorných a rozvojových akcií na svete, vrátane príspevkov a podpory akcií Organizácie spojených národov (OSN).

Náboženstvo môže viesť

ku konfliktu aj k pokoju.

Závisí od jednotlivcov.

No nielen Nemecko, aj mnohé malé, či veľké, rozvinuté a rozvojové krajiny sú si dobre vedomé negatívnych aspektov vojnových konfliktov. Viaceré rozvojové krajiny sa do mierotvorných snáh zapájajú často poskytovaním vlastných zdrojov a personálu. Moji študenti zostanú vždy prekvapení, keď pri ukážke štatistických tabuliek príspevkov vojenského a civilného personálu členských krajín OSN pre mierové misie sa v prvej dvadsiatke nachádzajú krajiny ako Bangladéš, Pakistan, Etiópia či Rwanda, ale žiadne vyspelé krajiny EÚ či USA.

Akú zodpovednosť má v tejto situácii cirkev? Nemala by plniť úlohu akéhosi mediátora?

Očakávali by sme, že náboženské organizácie sa budú vo väčšej miere podieľať na mierotvorných akciách. Biskup, a neskôr patriarcha (pápež) v prvotnej cirkvi boli okrem iného aj nositeľmi úradu mierotvorcu – „budovateľa mostov“ – čo bol termín používaný prvotne pre rímskych cisárov. Nájsť príklady aktívnej mediácie (procesu, v ktorom dve alebo viaceré strany v konflikte hľadajú riešenie s pomocou tretej neutrálnej strany – mediátora) náboženskými organizáciami v ozbrojených konfliktoch v moderných dejinách je ako hľadať ihlu v kope sena. Musíme sa preto kriticky pýtať, kde sú náboženský lídri a ostatné cirkvi, ak dochádza ku konfliktom s náboženskou dimenziou ako na Balkáne, či v Južnom Sudáne, ale aj tým bez náboženskej dimenzie ako na Ukrajine. Samozrejme, vládne organizácie ako EÚ a OSN nesú väčšiu mieru politického zodpovednosti v oblasti riešenia a mediácie konfliktov. Napriek tomu sa necirkevné nevládne organizácie podieľajú na práci v oblasti budovania mieru v oveľa väčšej miere ako náboženské organizácie.

Skúsme tú ihlu v kope sena hľadať – čo môžeme označiť za pozitívne, hoci ojedinelé príklady?

Organizácia Náboženstvá za mier zasiahla v Bosne a Hercegovine s programom podpory vytvorenia ekumenickej organizácie po vojne. Spomedzi náboženských organizácií sú to prevažne menoniti, kvakeri a katolícka komunita Sv. Egídia, ktorí sa systematicky podieľajú na mierotvorných projektoch. Organizácia Sv. Egídia sa podieľala na mediácii viacerých konfliktov v Afrike, Vatikán bol mediátorom konfliktu medzi Argentínou a Čile v r. 1979, a Anglikánsky emeritný arcibiskup Desmond Tutu založil a predsedal komisii

pre pravdu a zmierenie v Južnej Afrike. To je asi tak zhruba celý zoznam – nie príliš impozantný, nato že všetky svetové náboženstvá si privlastňujú titul mierotvorcovstva.

Angažujú sa skôr jednotlivci alebo oficiálni náboženski predstavitelia?

V náboženských konfliktoch, ako napríklad tých na Balkáne či v Severnom Írsku, to boli jednotliví duchovní, ktorí sa aktívne podieľali na presviedčaní jednotlivých strán k ukončeniu bojov a k mieru, zatiaľ čo oficiálni predstavitelia náboženstiev v týchto krajinách otvorene alebo tajne podporovali svoje nábožensko-etnické strany a zmohli sa len na verejné prejavy a stanoviská. V konflikte v Severnom Írsku viacerí kňazi – katolícki aj protestantskí – podporovali katolícke a protestantské militantné skupiny a podnecovali k nenávisti a násiliu. Protestantský presbyteriánsky farár, a neskorší premiér severného Írska, Ian Paisley sa opovrhovane vyjadroval o katolíckoch a pápežovi počas jeho prednášky v Európskom parlamente vynadal do antikristov. Dlho nesúhlasil s Veľkopiatočnou mierovou dohodou a jej podmienkami, ktorá oficiálne ukončila násilie. Napriek tomu viacerí jednotlivci a skupiny – na oboch stranách – podnikali aktívne kroky k ukončeniu násilia a nenávisti.

Účasť náboženských vodcov v úlohe mediátorov v ozbrojených medzinárodných konfliktoch alebo vnútroštátnych konfliktoch má určite aj svoje negatíva – čo medzi ne môžeme zaradiť?

Náboženským predstaviteľom často chýba neutralita, celospoločenská legitímácia a uznanie. Náboženski predstavitelia sú obyčajne naviazaní na pozície moci a vplyvu, a sústreďujú sa na udržiavanie a ochranu náboženskej identity a dogmatických postojov. V takýchto prípadoch je lepšie, ak náboženski predsta-

vitelia nie sú súčasťou mediácie. Spolu s Gladys Ganiel z univerzity v Belfaste v jednej odbornej publikácii tvrdíme, že náboženski aktéri majú oveľa väčšiu šancu prispieť k mieru, ak sa dobrovoľne nezúčastnia na oficiálnej mediácii, ale ak sa aktívne podieľajú na mierovom procese v iných modalitách, napríklad cez formálne a neformálne konzultácie s jednotlivými aktérmi v snahe presvedčiť ich o ukončení bojov formou konkluzívnych zmierovacích komisií a procesov, organizovaním a podporou verejných akcií, vrátane kampaní za mier a nenásilných protestov.

Priamoúmerne terorizmu a násiliu Islamského štátu rastie fundamentalizmus aj v

Nesúhlas a iný názor

nie sú ničím zlým.

Ježiš viedol otvorenú a konštruktívnu diskusiu.

rámci kresťanstva a rovnako aj presvedčenie, že násilie je tým jediným a najlepším možným riešením. Skutočne je to tak – neplodí len ďalšie teroristické útoky? Ako však na druhej strane zastaviť teroristov ISIS v Sýrii a na iných miestach Blízkeho východu?

Násilie nie je riešením; dejiny ľudstva poskytujú dostatok dôkazov na podporu tohto argumentu. Použitie vojenskej sily v prípade ISIS nie je skutočným riešením, pretože nerieši pôvodné príčiny. Je však, podľa mňa, v tomto štádiu potrebné z po-

hľadu bezpečnostnej politiky, keďže kroky na zabránenie te-
rajšej situácii neboli podniknuté
včas. Vojenské akcie však nepri-
nesú konečné víťazstvo, pokiaľ
politická, ekonomická, sociálna
a ideologická rovina problému
s ISIS a inými nábožensky moti-
vovanými extrémistickými sku-
pinami nebude riešená. Úlohu
tu určite zohrávajú aj moslimské
komunity a moslimskí duchov-
ní, ktorí sa musia viac angažovať
v preventívnych programoch za-
meraných na mladých moslimov,
podobne, ako kresťanské cirkvi
v Európe a USA by mali robiť viac
v oblasti práce s kresťanskými
fundamentalistickými radikálmi.

Richard Dawkins, britský biológ a ateista tvrdí, že práve náboženstvo je najväčším zdrojom napätia a myslí si, že bez náboženstva by bol svet pokojnejším miestom. Potvrdzuje to skúsenosť, že krajiny, kde vládne ateistický režim, sú skutočne tými najlepšimi miestami pre život?

S Dawkinsom sa dá súhlasiť do určitej miery; od zrodu prvých civilizácií zohrávalo náboženstvo centrálnu úlohu vo väčšine konfliktov. Dnes náboženstvo síce nie je hlavným zdrojom vojnových konfliktov, ale nie je ani nepatrným, nakoľko 30 percent vojnových konfliktov od roku 1975 má náboženskú dimenziu. S Dawkinsom sa preto dá súhlasiť v tom, že náboženstvo je zdrojom napätia a násilia do určitej miery – nie však ako zdroj spirituality a viery. Stane sa to vtedy, ak je náboženstvo motiváciou na ochranu identity, ktorú jej zástancovia vidia v ohrození, a keď je ideológiou, ktorá je vnímaná ako jediná možná a absolútna alternatíva, nezlučiteľná s inými ideológiami. V mnohých prípadoch s cieľom zničiť inú ideológiu, presvedčenie a svetonázor. No tvrdiť, že ateistické režimy sú menej náklonné ku konfliktom, by bolo nepravdivé. Ateistické a sekulárne režimy boli a sú dejiskom mnohých medzinárodných

a vnútorných vojenských konfliktov – 20. storočie poskytuje dostatok príkladov.

Spomenuli ste 30 percent konfliktov s náboženskou dimenziou – majú stúpajúcu alebo klesajúcu tendenciu?

V posledných dvoch desaťročiach sú konflikty, v ktorých hrá náboženstvo do určitej miery úlohu, žiaľ, na vzostupe – čo je alarmujúce. Tieto konflikty sú zodpovedné za drvivú väčšinu ľudských obetí v posledných dvoch desaťročiach, zatiaľ čo v 20. storočí mal na svedomí ľudské obete najmä nacizmus a komunizmus. Náboženstvo môže byť použité aktérmi v napätých situáciách a konfliktoch ako nástroj identity, mobilizácie ku konfliktu a ospravedlnenia násilia. Náboženské násilie je živé myslienkami a názormi, ktoré sú výsledkom doslovného a radikálneho vysvetľovania, obhajovania a ochraňovania náboženských textov, tradícií, dogiem, morálnych noriem a identity.

Môže náboženstvo, naopak, prispievať k pokoju a stabilite?

Vyššie spomínané príklady anglikánskeho arcibiskupa Desmonda Tutu v zmierovacom procese v Južnej Afrike či rímsko-katolíckych skupín v mediácii a budovaní mieru v Afrike dosvedčujú transformujúcu silu náboženstva v šírení pokoja. Mnohí moslimskí duchovní a jednotlivci v arabských krajinách sa aktívne angažujú v projektoch zameraných na deradikalizáciu mladých ľudí a podporujú mierotvorné snahy. V Severnom Írsku, redemptoristický mních Alec Reid a arcibiskup anglikánskej cirkvi v Írsku Robin Eames pracovali aktívne v zákulisí na presvedčení militantných skupín o potrebe ukončenia bojov ako aj v organizovaní neoficiálnych stretnutí medzi znepriatelenými stranami, ekumenických stretnutí medzi katolíkmi a protestantmi, a verejných aktivít zameraných na zmierenie.

Ako sme už spomenuli vyššie, čo sa týka náboženských aktérov, sú to skôr malé skupiny a spoločenstvá, ako aj jednotlivci, ktorí sa aktívne podieľajú na mediácii a mierotvorných skupinách než oficiálni predstavitelia, či organizované náboženstvá (cirkvi).

Náboženstvo môže byť tak motíváciou ku konfliktu ako aj k mieru. Tak ako každé náboženstvo má svoje negatívne aspekty v podobe jednotlivcov a skupín nabádajúcich k nenávisti a násiliu, tak nájdeme v každom náboženstve jednotlivcov a skupiny, ktoré podporujú vzájomné porozumenie, mier, úctu k druhým a pokoj. Náboženské texty a tradície, vrátane Biblie, Talmudu a Koránu, nabádajú k vojne, nenávisti a neľudskému činom. Zároveň sú tieto texty a tradície zdrojom úcty k životu a ľudskosti, lásky k blížnemu aj nepriateľovi. Viera a náboženstvo sú tak individuálne, ako aj spoločenské javy. To, či sú náboženské obsahy použité buď na šírenie nenávisti a násilia, alebo pokoja a mieru, závisí od jednotlivcov. Ak je človek presvedčený o opodstatnenosti násilia, tak jeho viera a náboženstvo budú podporovať a obhajovať násilie.

Sú v tomto smere všetky náboženstvá rovnaké, alebo možno považovať, napríklad, islam za militantnejší v porovnaní s ostatnými?

Nábožensky motivované násilie, militantnosť, fundamentalizmus a terorizmus nie sú len islamským problémom. Vo všetkých svetových náboženstvách nájdeme skupiny, ktoré ospravedlňujú násilie, vrátane teroristických aktivít, v mene vlastnej viery. Islam nie je militantnejší. Dejiny kresťanstva sú poznačené vojnami a krviprelieváním, v ktorých náboženská príslušnosť zohrávala centrálnu rolu. Niektorí kresťanskí predstavitelia, vrátane kňazov, aj na Slovensku, sa podieľali na zverstvách druhej svetovej vojny alebo im nečinne prikyvovali. Moderné dejiny kresťanstva sú negatívne poznačené nielen teroristickými a militantnými aktivitami radikálnych protestantov, nacionalistických katolíkov v Severnom Írsku, či nacionalistických pravoslávnych Srbov na Balkáne, ale aj na Slovensku menej známymi skupinami ako

hnutie kresťanskej identity, kresťanská milícia, kresťanskí (militantní) aktivisti proti potratom a Kukluxklan v Spojených štátoch. Podobne sa nájdu v každom náboženstve mierotvorcovia motivovaní vierou a láskou postavenou na ich náboženskom presvedčení, normách a tradíciách.

Aj keď kresťanstvo má v samých základoch myšlienku prekonávania etnických a sociálnych rozdielov, lebo pred Bohom sme si všetci rovní, predsa sú náboženské otázky hneď po politike zdrojom najexpresívnejšej výmeny názorov. Čím to je?

Hádky o náboženských otázkach sú súčasťou kresťanských dejín – sporov o kresťanské dogmy a boja proti herézam – od prvých čias. Od vzniku prvej cirkvi sa kresťanskí predstavitelia hádali na takmer každej maličkosti – či krstiť deti alebo len dospelých, atď. Tieto hádky sa len zriedkavo viedli v otvorenej a konštruktívnej forme. Polemiky končili tvrdými postihmi pre tých, ktorí debatu prehrali – vyhnanstvo, telesné tresty a mučenie, dokonca smrť. Niet sa čo čudovať ateistom alebo inoveriacim, ktorí pri čítaní kresťanských dejín zostanú zdesení nad tým, akej ukrutnosti boli (a sú) kresťania schopní.

Poučili sme sa, sme dnes iní?
Myslím si, že ani dnes to v kresťanských cirkvách nie je iné, až

na to, že nemajú nástroje moci na uplatňovanie tvrdých trestov, akými sú mučenie a smrť. Vylúčenie, exkomunikácia a pozastavenie úradu a funkcie za zastávanie iných názorov, ako je predpísaná norma, sú však naďalej praktizované – nemusím spomínať prípad Pavlusa alebo Prostredníka v ECAV. Nesúhlas a iný názor nie sú ničím zlým. Problém takýchto prístupov spočíva jednoducho v tom, keď aspoň jedna zo strán je presvedčená o neomylnosti a absolútnej zvrchovanosti svojej pravdy a zároveň iné dogmy a normy vníma ako neprístupné a nezlučiteľné s jej vlastnými. Nedobová interpretácia náboženských a vieroučných tradícií bez uznania existencie pluralistického sveta podporuje takéto prístupy.

Čo sa v tomto smere môžeme naučiť od Ježiša, ktorého narodenie si na na Vianoce pripomíname?

Ježiš tiež nesúhlasil s mnohými náhľadmi a vysvetleniami, ktoré zastávali a presadzovali vtedajší židovskí duchovní, právnici a teologickí predstavitelia. Bol dokonca presvedčený o neomylnosti svojho učenia. Napriek tomu, aj keď bol Ježiš silne kritický voči mnohým vtedajším náboženským náhľadom, nenabádal k nenávisti a násiliu. Naopak, Ježiš viedol otvorenú a konštruktívnu diskusiu. Podobne reformátor Martin Luther bol proti násiliu – jeho nesúhlas s náboženskými praktikami

a dogmami vtedajšej cirkvi vyjadroval formou konštruktívnej polemiky a diskusie. Konštruktívna diskusia je súčasťou medziľudských vzťahov a riešenia sporov.

O tom, či bude pokoj, rozhoduje aj to, ako s ľuďmi v našom okolí komunikujeme, ako o nich premýšľame, ako s nimi vychádzame. Môžeme veci meniť aj ako jednotlivci?

Politickí a iní verejní činitelia, vrátane náboženských predstaviteľov a médií, zohrávajú kľúčovú úlohu pri udržiavaní a budovaní mieru. Svojimi vyjadreniami a konaním ovplyvňujú verejnú mienku a postoje. To však neznamená, že ostatní sa o mier a pokoj nemusia snažiť. Je zodpovednosťou každého občana, človeka, vytvárať priestor na budovanie a upevňovanie pokoja. Nemusíme cestovať do rozvojových a vojnou zmietaných krajín. Mierotvorcami môžeme byť v akejkoľvek situácii v našom každodennom živote – v rodinných, pracovných a spoločenských vzťahoch – a, samozrejme, v cirkvi.

Keď hovoríme o konflikte a pokoji, čo by k tomu mohol povedať Ježiš z Nazaretu,

To isté, čo povedal davu v kázni na vrchu: *Blahoslavení, ktorí tvoria pokoj, lebo oni sa budú volať synmi Božími.* ■

Evanjelický východ, 12/2017

VLADIMÍR KMEC pracuje ako odborný asistent na univerzite v Cambridge vo Veľkej Británii, kde zložil doktorandskú skúšku v oblasti politiky a medzinárodných vzťahov. Na univerzite vyučuje medzinárodné vzťahy, mediáciu a riešenie konfliktov. Získal tiež doktorát v ekumenickej a medzikultúrnej teológii a medzináboženských štúdiách na Trinity College Dublin. Študoval evanjelickú teológiu v Bratislave, Tübingene, Erlangene a Göttingene, problematiku konfliktov a mieru v Dubline a Ottawe, sociológiu a antropológiu so zameraním na migráciu v Berlíne a Göttingene. Okrem iného pôsobil ako konzultant na Oddelení pre mierové operácie v OSN v New Yorku a ako odborný asistent na University College Dublin a na univerzite v Groningene. Vo svojej akademickej práci sa zaoberá otázkami migrácie a náboženskej identity, etnickými a náboženskými konfliktami, náboženským fundamentalizmom a násilím, prístupmi riešenia konfliktov a budovania mieru a mierovými misiami OSN a EÚ.

VĚDAČNOSTI
H VIEZDACH
PRÁCI

O VĎAČNOSTI alebo DVAJA Z DVANÁSTICH

ANNA ČINČURÁKOVÁ TIPULOVÁ
(Evanjelická farárka v Kukovej.)

Minulý rok sme sa s našimi deťmi učili vďačnosti. Inšpirovala som sa internetom, kde jedna mamička zavesila tip: Vždy, keď prežijeme niečo, za čo by sme chceli Pánu Bohu poďakovať, napíšeme to na malý lístoček a vhodíme do skleneného pohára s podpisom a dátumom. Potom si tieto lístočky vďaky spoločne čítame napríklad na Silvestra. Tak sme to v našej rodine zaviedli. Ozdobila som veľkú štvorlitrovú fľašu čipkou (pretože sme veľká rodina) a napísala na ňu veľkými písmenami VĎAČNOSTĽ. Ešte je iba február a už je takmer plná. Zrazu sme zistili akí sme bohatí, šťastní a spokojní a čo všetko nám Pán Boh každodenne do života dáva. Objavujú sa tam napríklad takéto lístky: „Ďakujem, že si mi pomohol nacvičiť skladbu a zahral som dobre na besiedke.“ „Ďakujem, že som mohla stretnúť Annu Belanji“ „Ďakujem ti za naše skvelé deti, že sú šikovné, múdre a zdravé.“ „Ďakujem za novú gitaru.“ „Ďakujem, že si dnes ochránil Nátana, keď spadol, že sa mu nič vážnejšie nestalo.“

Môj otec o mne hovorí, že som perfekcionista. Rovnako aj manžel. (Keď to hovoria dvaja dôležití muži môjho života, asi na tom niečo bude...) Byť perfekcionista je požehnanie. Žijete v upratovanom dome, všetko okolo vás má svoje miesto, je na poriadku, pretože vám na tom záleží. K úlohám pristupujete veľmi zodpovedne, záleží vám na tom, aby ste všetko čo robíte urobili najlepšie ako sa len dá. Presne viete aký je váš plán a cieľ a nemôže sa stať, že sa v tom stratíte.

Ale byť perfekcionista je i prekliatie. Vtedy, keď veci nie sú na poriadku, ale máte na práci niečo dôležitejšie ako je upratovanie. Napríklad, dieťa, ktorému nejde matika. Keď má deň iba 24 hodín a vy by ste potrebovali aspoň 30, aby ste všetko urobili tak, ako si to predstavujete. Na všetko potrebujete zoznamy a plány a bez nich sa ani nepohnete (o tom by vedel rozprávať môj manžel,yslím, že nenávidí moje plánovanie rozvozu detí do ZUŠ, plánovanie nakupovania, domácich prác a výletov).

A tak sa mi zdá, že ako perfekcionista očakávate od ľudí veľmi veľa – maximum.

No a potom sa môže stať, že budete sklamaní, pretože ľudia väčšinou nejdú na maximum. A nie ste vďační. Nie ste vďační, že si vaše dieťa nerobilo hlavu, keď spadlo, lebo keby nelietalo a nerobilo somariny, nemuseli by ste ošetrovať ranu. Nie ste vďační, že sú deti zdravé, šikovné a múdre, lebo... Nie ste vďační, keď všetci okolo vás robia neporiadok, ale nikto ho za sebou neupracuje a ostávajú v tom sami...

Byť vďačný je niekedy veľmi náročné. Ale uvedomila som si, že to vôbec nezávisí od okolností. A ani od charakteru vašej osobnosti. Nezáleží na tom, či ste perfekcionista alebo nie.

Vďačnosť je postoj nášho srdca k životu

Apoštol hovorí: *A všetko, čo konáte slovom alebo skutkom, všetko robte v mene Pána Ježiša a skrze neho ďakujte Bohu Otcovi.* (Kol 3, 17) – vo všet-

kom čo robíte, nech je vďaka Pánu Bohu. Váš život nech je výrazom vďaky! Váš život nech je vďakou! Je to vlastne rozhodnutie ísť cestou vďačnosti. Je to akoby ste v danú chvíľu zastali na rázcestí, kde sú dve šípky: Prvá je VĎAČNOSŤ Pánu Bohu a tá druhá – REPTANIE!

Máte dve možnosti a je na vás, ktorým smerom sa vyberiete. Sú to dva ciele, ku ktorým vedú dve cesty. Cesta k vďačnosti je pokora a cesta k reptaniu je pýcha.

Ďakujte Hospodinovi, lebo je dobrý, lebo Jeho milosť trvá naveky. Túto výzvu nájdete v Biblii veľmi často. Vďačnosť pramení z Božej milosti a z vedomia, že Boh je dobrý!

Nevidíme reálnu hĺbku nášho hriechu.

Možno by sme ju nedokázali ani zniesť,

keby nám bola zjavená v celej paráde.

Vďačnosť je odpoveď na Božiu milosť

Milosť je zadarmo. Neplatíte za ňu. Nemusíte sa snažiť, aby si vás Pán Boh všimol a povedal: „Tak, tento človek je taký zbožný, do neho sa oplatí investovať. On si zaslúži, aby som ho zachránil...“ Nie. Pán Ježiš zomrel za každého človeka. Za každého z nás bolo zaplatené. My si iba berieme vierou z Božej ruky to, čo nám dáva ako dar. A môžeme naozaj jedine poďakovať!

Medzi nami ľuďmi to neraz funguje tak, že ak nám niekto podaruje niečo vzácne, máme problém to prijať. Zadarmo býva iba niečo, čo je lacné, čo nemá hodnotu. A ak dostaneme niečo skutočne vzácne, povieme si: „Veď ja mu to oplatím. Keď bude mať narodeniny, kúpim mu ešte niečo hodnotnejšie a krajšie.“ Podobne rozmýšľame vo vzťahu s Bohom. Niektorí ľudia nie sú vďační za milosť, lebo sa im zdá, že nie sú až takí veľkí hriešnici, že tá milosť nie je až taká drahá, keďže je zadarmo... Pravda je taká, že nevidíme reálnu hĺbku nášho hriechu. Možno by sme ju nedokázali ani zniesť, keby nám bola zjavená v celej paráde. Napríklad: Viac, ako veľmi ublížiš človeku slovami, ako hlboko ho to zraní, ako dlho toto zranenie bude niest v sebe a aké dôsledky budú mať tie slová na jeho život? Čo všetko vykoná alebo nevykoná pod mocou tých slov...?

Alebo, nie sme vďační preto, lebo podobne kupčíme s Božou milosťou ako vo vzťahu s ľuďmi. Myslíme si: „Veď mi nedávaš zadarmo svoju milosť, predsa ti to oplatím... svojimi modlitbami a službou...“

Božia milosť je prvá vec, ktorá nás má viesť k vďake.

Povedzme si teda niečo o Božej milosti voči tebe.

Vieš kto si?

Si Božie stvorenie – Jeho dieťa, ktoré si On zamiloval a vyvolil a ktoré dokonale pozná. Si Ním draho kúpený obetou Ježiša Krista, ktorý vymenil svoj život za tvoj. Si očistený, obmytý krvou baránka a ak si prijal Jeho obeť, stojíš pred Bohom ako čistý. Hľadá na teba ako na svojho Syna. Je to málo? Si povolaný žiť požehnaným, víťazným životom v spoločenstve a pod vedením Ducha svätého. Si obdarovaný Jeho darmi a zmocnený k službe. Toto je hlavný dôvod pre vďačnosť Pánu Bohu. Urobil pre teba tak veľa! Toto je Jeho veľká milosť! *Ďakujte Hospodinovi, lebo je dobrý, lebo Jeho milosť trvá naveky.* Ak si toto všetko prijal do svojho života, určite si vďačným človekom. A ak aj napriek tomu máš problém s vďačnosťou, je možné, že napriek tomu, že o tom všetkom vieš, neprijal si to pre svoj život. Nevzal si si toto z Božích rúk za svoje. Možno ti v tom bráni PÝCHA. Zdá sa ti, že tvoj život je v poriadku a nepotrebuješ od Pána Boha vôbec nič. Pohŕdaš Jeho milosťou, lebo sa ti zdá, že zvládaš všetko celkom dobre. Tvoja pýcha ti bráni ďakovať.

„Ďakujte Hospodinovi, lebo je dobrý, ...“ Celkom vážne: Ako vnímaš Hospodina? Ako zvrchovaného Pána, prísneho Otca, ktorý má na teba príliš veľké nároky? Ako Ho skutočne vnímaš? Je pre teba Sudca, Autorita, starý neschopný ale milučký deduško, priateľ, ktorému môžeš povedať všetko? A ak je pre teba Otcom, je to dobrý otec? Alebo Otec, ktorý je prísny, otec, ktorý je neprítomný, otec, ktorého príliš nezaujímáš, otec, ktorý sa nestará – otec podľa vzoru mnohých pozemských otcov?

Možno máš problém ďakovať, pretože Boha nevnímaš ako dobrého Otca.

Najmä v čase, keď prežívame nejaké utrpenie, prichádzajú otázky: „Prečo sa toto deje v mojej rodine? Je Pán Boh proti mne?“ Ja by som nikdy nepovedala, že Pán Boh je zlý, pretože som ho od detstva spoznávala a milovala, ale rovnako som potrebovala prijať, že ma skutočne miluje a že je skutočne dobrý! Teraz je rad na tebe! Pocit toho, že sme milovaní a prijatí a že Boh je náš dobrý Otec bez ohľadu na to, čo sa deje v našom živote – táto pravda v nás spôsobí radostné a vďačné srdce!

A teraz skúsime naznačiť tu druhú cestu. Cestu pýchy, ktorá vedie k nevďačnosti.

Koreňom nevďačnosti je PÝCHA

Pýcha spôsobuje, že Hospodin nie je na prvom mieste v mojom živote. Všetko, čo sa okolo mňa

deje sa v mojej mysli nutne musí krútiť okolo mňa. Ja som dôležitá! Moje potreby, to, čo chcem ja robiť, o čo sa ja zaujímam. Pyšný človek nehľadí na potreby iných. Nedokáže pochopiť ich potreby, nezaujíma sa o to, čo chce Pán Boh. Keby sme sa vždy pozerali na to, čo chce Pán Boh, dokázali by sme byť vďační aj vo chvíľach, keď sa veci nevyvíjajú podľa našich predstáv, pretože by sme vedeli, že najdôležitejšie sú Jeho predstavy. Každý deň by bol pre nás očakávaním na Hospodina, bol by veľkým dobrodružstvom s Ním a nebrali by sme ho ako tragédiu. Ak je Hospodin na prvom mieste v našom živote, máme nadhľad. Nie sme až takí dôležití v celom príbehu, ktorý sa odohráva pred našimi očami a každá situácia je darom a prekvapením, za ktorú treba Pánu Bohu ďakovať. Naopak, ak je vo vašom živote na prvom mieste niečo iné, budete robiť všetko preto, aby ste dosiahli uspokojenie v tejto veci. Ak sú na prvom mieste vaše deti, budete robiť všetko preto, aby ste ich urobili šťastnými, lenže keď zlyhajú, nebudete vďační. Ak je na prvom mieste vo vašom živote vaše zamestnanie, nebudete mať dôvod byť vďační, keď vás vyhodí z práce alebo nebudete zarábať toľko ako ste si predstavovali. Budete sa cítiť nešťastný a zneužitý. Pyšné srdce sa sústreďuje na seba, nie na Hospodina.

Pýcha spôsobuje, že porovnávam

Porovnávam seba s inými. Pozerám na to, čo majú iní, kým sú, ako sa im darí a znova sa sústreďujem na to, ako sa darí mne a čo mám ja. Mojimi sebeckými pyšnými očami sa mi zdá, že si zaslúžim viac. A nie som vďačná. „Prečo neupečie koláč na zborovú akciu aj tamtá? Prečo títo nechodia na brigády? Stále iba tí istí prideme, keď treba...“ Pýcha tak zaslepuje moje oči, že ani na chvíľku nie som ochotná pripustiť, že skutočná realita toho ako žijú a čo majú iní je našim očiam neviditeľná... Možno sa vám stalo, že ste si otvorili facebook, alebo inú sociálnu sieť a s dychtivosťou prezerali fotky vašich priateľov... Ale popritom, ako sledujeme životy iných, v kútiku našich srdiec rastie žiadostivosť – túžba po tom, čo vidíte, po tom, čo majú iní! Zrazu im závidíte... A už zabúdate ďakovať za to, čo máte vy. Pretože satan vie urobiť z dôležitých vecí neopatrné a nepatrné narastú vo vašom túžiacom srdci do obľudných rozmerov.

Pýcha spôsobuje nespokojnosť,

keď sa život neuberá podľa mojich predstáv. Ale aj vtedy, keď si myslím, že zvládam dobre veci sama. Ako Marta v Betánii. Makáte, vyvíjate strašne veľa aktivity. To je fenomén dnešnej doby. Ja nestretávam ľudí, ktorí by boli leniví, ležali niekde doma a čakali, že im dobré veci padnú z neba. Skôr stretávam ľudí, ktorí sa rozhodli popasovať so životom, vyhnuli si rukávy a pracujú. Makajú. Aby mali, aby niečo dokázali, aby zabezpečili... Keď sa však veľmi snažíme a prinášame obete, neraz si naloží-

me na plecía príliš veľa a podobne ako Marta nespokojne reptáme. My matky doma: „To sa tu nemôže nájsť niekto, kto by mi pomohol? To musím robiť všetko sama?“ Frfleme. Podobne sa to môže stať aj v opačnom prípade, keď sa darí. Veľakrát počujem rozprávať poctivých podnikateľov: „Všetko som si musel odpracovať vlastnými rukami.“ Nestážujú sa síce, ale sú na seba takí pyšní, že na niečo zabudli. Na Hospodina! A nie sú vďační.

Nevďačnosť nám veľmi strpcuje život, pretože nedokážeme prežívať otvorený radostný vzťah s Bohom. A bráni nám v tom v prvom rade pýcha. Pýcha je cestou k reptaniu. Nevďačnosť sa prejavuje najmä reptaním.

Každá situácia je darom
a prekvapením,
za ktorú treba
Pánu Bohu ďakovať.

A teraz sa pozrieme na dva konkrétne biblické príbehy, z ktorých sa skúsime poučiť:

Reptanie

Druhá kniha Mojžišova zaznamenáva veľmi podobné príbehy izraelského národa. Pán Boh prostredníctvom Mojžiša vyviedol Izrael z Egypta, kde žili utláčaní v bolesti a neslobode, v chudobe a trápení. V Egypte im systém bral otcov, ktorí museli tvrdo pracovať od skorého rána do neskorého večera a bral im aj synov, ktorí z príkazu faraóna museli zomrieť krátko po svojom narodení, pretože boli nepohodlní a nebezpeční pre Egypt. Pán Boh sa zaslal svojho ľudu. Preukázal mu veľkú milosť, keď ho vyviedol z otroctva. Videli množstvo zázakov ako sa Pán Boh postaral a ako ochránil Izrael, keď bol Egypt bitý desiatimi ranami a keď stáli pred Červeným morom, ktoré sa rozostúpilo a oni mohli prejsť suchou nohou na druhú stranu. Izraelčania akoby na toto zabudli. Pri najbližšom nedostatku, pri najbližšom nepohodlí reptajú. Prejavujú nevďačnosť a nedôveru voči Hospodinovi.

Reptanie môže mať mnoho podôb. Reptanie nie je iba nadávaním na Hospodina, zlomením – ako si to mnohokrát predstavujeme podľa príkladu Jóbovej ženy... Reptanie je v prvom rade prejavom nevďačnosti a nedôvery Hospodinovi – keď po-

L. Bechný: Poďakovanie

dobne, ako Izrael zabúdame na Božiu dobrotu, na to, čo nám dával doteraz, ako sa doteraz o nás staral, ale prestávame mu dôverovať. Prevalcuje nás strach z budúcnosti, strach z toho čo má prísť a my sa prestávame spoliehať na Nehu a vyjadrujeme túto nedôveru a nespokojnosť. Reptanie môže mať takéto podoby:

Upriamovanie sa na telesné

Keby sme radšej boli zomreli rukou Hospodínovou v krajine Egyptskej, keď sme sedávali pri hrncoch mäsa, keď sme jedávali chleba do sýtosti!

Pán Boh zaslúbil Izraelu krajinu pretekajúcu mliekom a medom. Zaslúbil im požehnanie a starostlivosť. Mocný Boh bol na strane Izraela, bol tým, kto ide pred nimi. A oni sa upriamujú na telesné. Nedokážu vidieť nič iné, iba svoje prázdne bruchá. Možno sa nám stáva, že v určitej situácii nedokážeme vidieť nič iné, iba problém. Nedo-
statok. Prázdno. Keď sa upriamujeme na telesné, prestávame mať nádej. Keď sa upriamujeme na momentálnu zlú situáciu, odzbrojuje nás to. Nedo-

kážeme kráčať vo viere ďalej. Sme pre nepriateľa ľahkou korisťou. Nevďačnosť v podobe upriamovania sa iba na to, čo je viditeľné očami ubližuje najmä nám, pretože sme ako ľudia bez vízie, bez budúcnosti, bez nádeje.

Obviňovanie

Ale vy ste nás vyviedli na túto púšť, aby ste hľadom na smrť umorili celé toto zhromaždenie. Ty za to môžeš, Mojžiš! Môžeš za to, že sme tam, kde sme. Ty si na vine! Prvá sa hlásim, v obviňovaní som expert. Podľa perfekcionista je život ako rovnica: Sto percentné úsilie rovná sa sto percentný výsledok. Ak sa niečo pokazí, hľadám chybu. A ak som nespravila chybu ja, zrejme ju spravil niekto rovnako zaangažovaný do veci ako ja. A potom počúvate asi takéto obviňovania: „Vidíš, si bordelár a naše deti to majú po tebe!“ Alebo: Manžel príde neskoro domov z práce, keďže ste na materskej, snaží sa uživiť rodinu. Ale keď vaše dieťa dostane prvú pätku, povie: „Nie si vôbec doma! Nepíšeš s ním úlohy a ja som na to sama!“

Obviňovaním tlmočíme ľuďom, že za naše nešťastie môže niekto iný! Obviňovanie nie je riešenie. Možno sa nám na chvíľu ulaví, ale nanajvýš tak niekomu ublížime. Sú ľudia, ktorí zo svojho nešťastia obviňujú Pána Boha. „Ako to mohol Pán Boh dopustiť?“ Či už obviňujeme ľudí, alebo priamo Pána Boha, obviňovanie prehlbuje našu nedôveru voči Hospodinovi. Svojimi slovami sa od Hospodina vzdalujeme viac a viac. Skúste sa podívať do očí priateľa krátko potom, čo ste ho z niečoho neprávom obvinili. Všetkým je to ťažké? Vo vzťahu s Bohom je to veľmi podobné, aj keď vo svojej milosti je vždy pripravený nám opustiť a prijať nás.

Nepravdivé videnie sveta

...keď sme sedávali pri hrncoch mäsa, keď sme jedávali chleba do sýtosti!... Neverím, že Izraelčania sedávali v Egypte pri hrncoch mäsa. Neverím, že mali všetkého dostatok! Ale pravda je taká, že keď sme nevďační, keď prejavujeme nedôveru voči Pánu Bohu, práve vtedy nevidíme realitu takú, aká skutočne je. Spomíname na dobré chvíle z minulosti, ale na zlé sme zabudli. Dokonca niekedy aj zveličujeme. „Nikto si neváža moju prácu! Nikto si ani nevšímne čo robím! Môžem sa tu roztrhať a aj tak je to zbytočné!“ Samozrejme, že niekto si váži vašu prácu a samozrejme, že nie je zbytočné to, čo robíte! Ale vy to vidíte inak. Nepravdivé videnie sveta spojené so zveličovaním a sebalútostou má jediný cieľ: Netešiť sa z maličkostí. Neprežívať spokojnosť a radosť v tom, čo robím a čo sa deje okolo mňa. Stáva sa zo mňa nešťastník, ktorého oslepuje vlastná pýcha tak, že vôbec nedokáže vidieť zázraky Božej lásky a Jeho konania vo svojom živote. Vzdalujeme sa od Hospodina a zatvrdzujeme svoje srdce voči nemu.

Nesplniteľné očakávania od ľudí

Lud sa hádal s Mojžišom a hovoril: Dajte nám vodu, aby sme sa napili. Počujete ten vzdor malého dieťaťa? „Daj nám piť!“ Zdá sa, že Izrael vôbec nepochopil, že všetko, čo sa s nimi a okolo nich deje, všetky zázraky a starostlivosť, že to nie je dieťom a nadprirodzenou mocou Mojžiša a Árona, ale že nad tým je Hospodin. Žiadajú si piť od Mojžiša? Mojžiš je ten, kto má naplniť ich potreby? Akoby zabudli, že Mojžiš je iba človek. Aj keď najpokornejší zo všetkých ľudí. Aj keď dôverník celého Božieho domu, špeciálne pomazaný, so špeciálnymi výsadami. Ale predsa iba človek. Neraz prejavujeme svoju nevďačnosť v situáciách, keď očakávame od ľudí viac ako sú nám schopní dať. Keď príde manžel unavený z práce a vy od neho očakávate, že vám pomôže s večerou, nedokážete pochopiť, keď si sadne k novinám, alebo k televízii. Navyše ľudia zlyhávajú. Ľudia sú hriešni. Neraz nám nechtiac ublížia, ...ale to aj my im. Ak dokážeme prijať túto skutočnosť, bude sa nám ľahšie žiť... Možno si teraz poviete: Ale toto nie je reptanie proti Hos-

podinovi. Toto nie je prejavovanie nevďačnosti a nedôvery voči Hospodinovi. Uvádzaš príklady z bežného života, z našich každodenných vzťahov s ľuďmi. Všimli ste si však, že v tomto príbehu (ale aj v mnohých iných) je niekoľkokrát povedané: *...a ľud hovoril proti Mojžišovi a proti Áronovi?* Teda Izraelčania tiež hovorili proti ľuďom! A Biblia to nazýva reptaním.

Takže naša vďačnosť alebo nevďačnosť voči Pánu Bohu, to, či dôverujeme a ako dôverujeme Hospodinovi, sa prejavuje v našich vzťahoch s ľuďmi. Prejavuje sa v tom, ako reagujeme na situácie, ktoré každodenne prichádzajú do nášho života. Či dokážem prijímať z Božej ruky to, čo sa okolo mňa deje s vďačnosťou ako výzvu, alebo sa vyberiem cestou pýchy, cestou reptania a vyjadrovania nespokojnosti s pesimistickým pohľadom na svet.

Pyšný človek
nehľadá na potreby iných.

Dvaja z dvanástich

Poznáte príbeh o dvanástich vyzvedačoch, ktorých poslali, aby obhliadli krajinu a priniesli o nej zvesti Izraelu? Iba dvaja z dvanástich dokázali vidieť krajinu Božími očami, na to, čo bolo pred nimi hľadeli s dôverou v srdci v Hospodinovu moc. Desiati vyzvedači odhovárali ľud od toho, aby sa pokúsil zaujať krajinu. Rozprávali najmä o obroch, o nepriateľoch... Ich pohľad bol celkom pesimistický. V podstate videli veci realisticky. Vreli o tom, čo videli očami. Avšak vo svojom postoji dali príliš iba na svoj ľudský rozum. Nerátali so živým Bohom. Čo priniesla ich nedôvera Pánu Bohu? Lud plakal, nevedel, čo si počať ďalej, upadol do depresie, nevidel žiadne riešenie, žiadnu nádej. Neskôr chceli ukameňovať svojich vodcov. Dvaja z dvanástich dôverovali Hospodinovi. Pán Boh nemá rád pesimizmus. Možno dnes stojíme na prahu „krajiny“, ktorú nám Pán Boh chce dať. Či už je to nové zamestnanie, služba do ktorej nás povolal v cirkevnom zbore, nový vzťah, ktorý je veľmi náročný, alebo iba nový deň, ktorý bude veľmi veľmi ťažký! Je na nás, či sa v konkrétnych situáciách svojho života vyberieme cestou vďaky, alebo reptania. Je na nás, či s vďačnosťou prijímame z Božej ruky Jeho plány, Jeho vedenie a Jeho pohľad, – dobré veci, ktoré nám v tom všetkom pripravil, alebo sa upriamime iba na obrov a budeme šíriť pesimistickú zvest o „krajine“. Je na nás, či budeme patriť k dvom z dvanástich. ■

Chváľte Ho všetky jagavé hviezdy! (Žalm 148,3)

*Moje myšlienky nie sú vaše myšlienky a vaše cesty nie sú moje cesty – znie výrok Hospodina.
Lebo ako nebesá prevyšujú zem, tak prevyšujú moje cesty vaše cesty a moje myšlienky vaše myšlienky.
(Izaiáš 55, 8–9)*

O HVIEZDACH alebo SVETELNÉ ZNEČISTENIE

JANA CAMARA

(Cirkev bratská, zbor Kaplnka – Bratislava)

Noc bez oblakov, bezoblačná noc. Bezoblačná noc, noc bez hviezd... Jestvuje niečo také?

Čítala som v novinách jeden rozhovor s človekom, ktorý bol na polročnom výmennom pracovnom pobyte v Číne, že sa ho nejaká tamojšia dievčina spýtala, či vidno na Slovensku hviezdy. Ona vraj videla hviezdy, keď bola kdesi v Rusku.

Hrozná predstava – teda pre mňa osobne je to desivá predstava. Noc bez oblačnosti, avšak pouličné osvetlenie a smog v atmosfére vytvoria dohromady takú situáciu, taký závoj, že nevidno hviezdy. Súcitím s Číňankou žijúcou v priemyselnej zóne.

A kde bola v Rusku? Pravdepodobne nie v Moskve, v Moskve je tiež veľa prachu, smogu aj svetelného znečistenia, pravdepodobne bola niekde pri Bajkalskom jazere a videla nebo plné hviezd, s Mliečnou dráhou a vrylo sa jej to do pamäti ako jedinečný okamih plný silných pozitívnych emócií.

Svetelné znečistenie

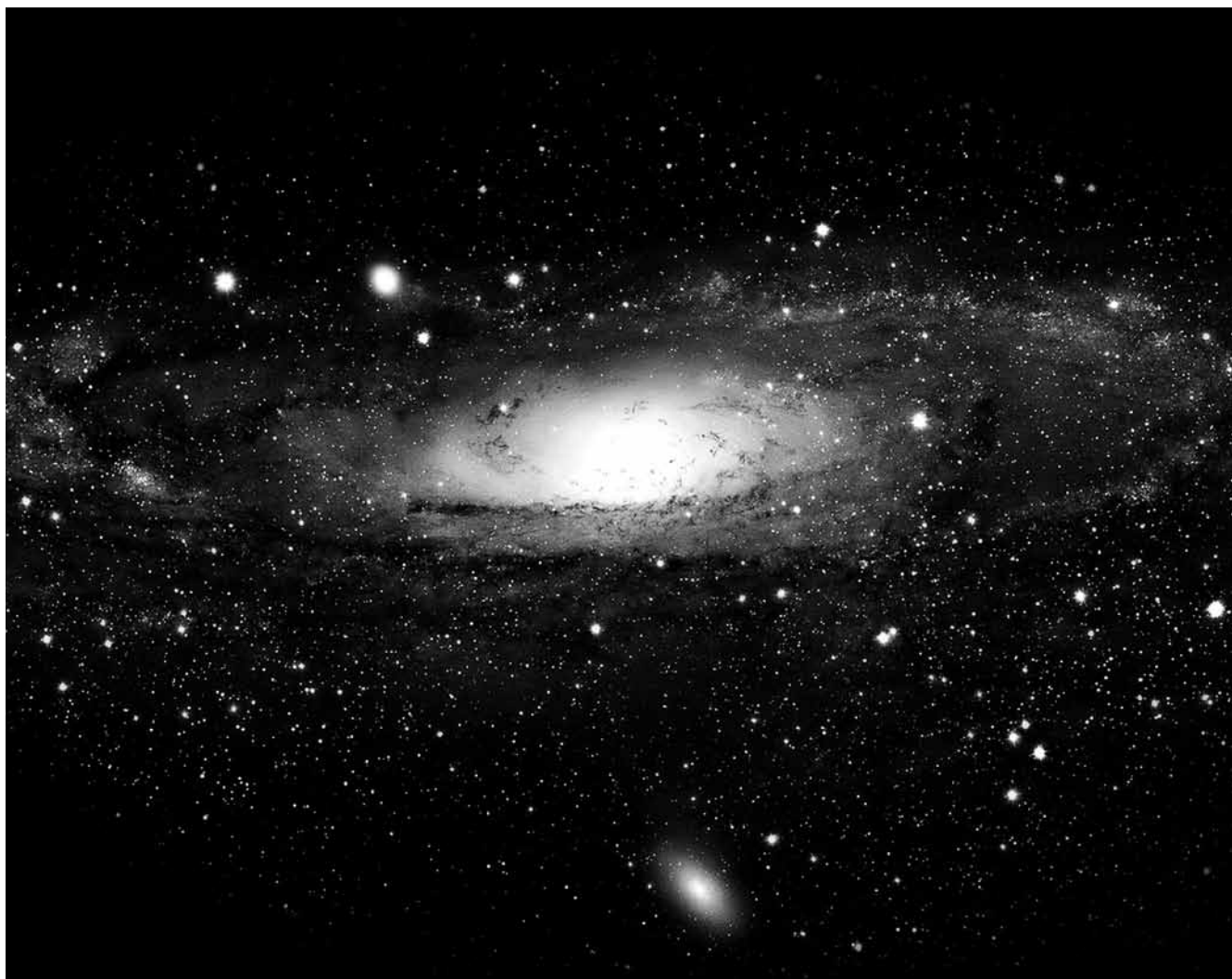
Svetelné znečistenie vzniká ako dôsledok nehospodárneho nakladania so svetlom, pričom narúša

ša prirodzenú nočnú tmú a biorytmy všetkých živých organizmov (vrátane človeka).

V súčasnosti je na svete veľmi málo miest, ktoré by týmto problémom neboli zasiahnuté. Najviac postihnutá je Európa (veľkomestá ako Madrid, Londýn, Paríž alebo Amsterdam), východné pobrežie USA a najväčšie mestá vo vnútrozemí a Ázia (India, východná časť Číny, či Japonsko).

Jedným z dôvodov svetelného znečistenia je, napríklad, nesprávny výber tvaru pouličných lúč. Za najnesprávnejší typ lampy sa považuje guľová lampa. Hlavným problémom tohto typu je, že nesvieti na miesta, kam by mala. Svetlo je rozptýlené do ovzdušia, pričom pod lampou je tma.

Nočné svetlo má negatívny vplyv na tie živočíchy, ktoré sú aktívne v noci. Napríklad sťahovavé vtáky. Asi dve tretiny vtákov tiahnu hlavne v noci. Ich orientácia je ovplyvnená postavením hviezd a magnetického poľa zeme. Pokiaľ sú pozemné svietidlá príliš jasné, vtáky zosadajú a nepokračujú v lete. Pri zamračenej oblohe je tento efekt ešte výraznejší. Vo veľkomestách, ako New York alebo Boston, vtá-

ky zvyknú krúžiť okolo mrakodrapov, a narážať do nich. Zahynú tak milióny vtákov ročne.

Vidno na Slovensku hviezdy? Nuž, niekde ich vidno tisíce, vo veľkých mestách možno desiatky? Stovky? Koľko hviezd vidno, napríklad, na bezoblačnej bratislavskej oblohe? dve, desať? Niekedy po daždi vidno voľným okom vari aj sto hviezd, nielen Veľký voz, ale aj celý Malý voz. Ale Mliečnu dráhu a tisíce ďalších hviezd v Bratislave nevidno. Kúsok skutočne tmavej oblohy bez smogu je vraj len v severovýchodnom cípe Slovenska, Poloniny sú vyhlásené za Park tmavej oblohy.

Staroveký človek a hviezdy

Skúsme si teraz predstaviť zážitok autora žalmu 148, človeka staroveku.

Pomenujme si ho, nech je to Ján alebo Ester. Je to ten alebo tá, ktorý hovorí: *Chváľte Hospodina, hviezdy jagavé.*

Autor tohto žalmu videl asi naozaj hviezdne nebo. O hviezdach vedel oveľa menej ako desaťročné dieťa dnes. Hovorí: *Chváľte, vy hviezdy, Boha.*

Znie to priam naivne na prvé počutie. Keď sa nad tým zamyslíme, tak o čom je tento verš? O Bohu, o hviezdach, alebo o autorovi žalmu? Je o autorovi žalmu. Jeho kozmológia je z nášho pohľadu až príliš jednoduchá, vedel toho o vesmíre v porovnaní s nami tak málo, vlastne nevedel nič. Lenže tento verš žalmu nie je o vedomostiach, ale o vzťahoch, o vzťahoch, ktoré sú zdrojom radosti, nadšenia, obdivu, údivu.

To, k čomu máme kladný vzťah, vnímame citlivejšie, detailnejšie, vieme to pomenovať alebo si to pomenujeme. Je zrejmé, že autor žalmu bol vzdelaný, možno poznal veľa hviezd veľa súhvezdí po mene. Tie hviezdy, ktoré žiarili na skutočnej oblohe, prenikli do jeho súkromného sveta a stali sa jeho súčasťou. A tie hviezdy, ktoré sa takto stali aj jeho hviezdami, chvália Boha.

Predstavujem si žalmistu ako obdivovateľa všetkých krás prírody.

Hlboká noc. Žalmista nespí. Nad ním je obloha plná hviezd. Chrám, v ktorom strop tvoria hviezdy. Nebeská klenba, ten priestor plný tmy a súčasne

bodových zdrojov svetla, chrám plný ticha. Ticha, ktoré otvára priestor hlasom duše. Ticho a tma, človek sa ponára do seba a súčasne stúpa hore. Alebo – v myšlienkach stúpa hore a zároveň sa ponára do seba. A Boh je zrazu všade, všadeprítomnosť Božia je zrazu taká samozrejmosť. Boh je v celom vesmíre a súčasne aj hlboko v srdci človeka. A človek vyťahuje z hĺbín svojho ja to, čo bolo cez deň zvinuté, ukryté, schované. Hviezdna noc dáva priestor pôsobeniu iných síl ako sú tie, čo ťahajú dole, čo tlačia k zemi. Obloha plná hviezd otvára priestor tomu, čo povznáša, dvíha nahor, vzpriamuje, rozvíja, oslobodzuje, prináša zmysel. Nebo, hviezdne nebo, v ktorom človek môže uzrieť súčasne svoju malosť i veľkosť, svoju pripútanosť k času i nadčasovosť. Na chvíľku sa zastaviť, oslobodiť myšlienky od prízemnej gravitácie a v myšlienkach vzlietnuť kdesi do medzihviezdneho priestoru.

Hviezdy nás vidia

Slnko vidí našu aktivitu, pracovitosť, námahu, cieľavedomosť.

Hviezdy vidia to, čo zostane, keď zblečieme denné role. Hviezdy vidia to, čo skrývame pred denným svetlom, našu odvrátenú stranu. A noc – je niekedy časom zdravého spánku a inokedy nezdravej nespavosti. Noci bez spánku – aj také obdobia sú súčasťou nášho života. Nespavosť, neželaná bledosť – vtedy aj staroveký nehvezdár vylezie zo svojho stanu či domu pod hviezdnu oblohu a hľadá pokoj duše. Vo hviezdach hľadá to, čo sa stratilo v hĺbke jeho duše. Akoby sa aj jeho nesmierne hlboké vnútro zobrazovalo kdesi na oblohe a poukazovalo na to, čo nás presahuje.

Nemá také možnosti ako človek tretieho tisícročia. Nemá elektrickú sieť ani internet. Ale má oblohu plnú hviezd. A volá k Bohu o pomoc, o radu. Ako sa rozhodnúť? Ako odpustiť? Ako zabudnúť? Ako žiť? A prečo?

A Boh prostredníctvom proroka Izaiáša hovorí: *Ako nebesá prevyšujú Zem, tak prevyšujú moje cesty vaše cesty a moje myšlienky vaše myšlienky.*

Človek ťahá Boha do svojho malého sveta a Boh odpovedá pozvaním na vyššiu úroveň bytia.

Človek volá Boha na tie svoje cesty a Boh pozýva na vyšší level hry zvanej život. Boh vyzýva k zmene myslenia.

A človek poznáva, že to nie Boh je súčasťou nášho života, ale my sme súčasťou jeho života. Podobne, ako napriek všetkému zdaniu, netočí sa Slnko okolo Zeme ale Zem okolo Slnka.

Človek súčasný

A čo súčasný človek? A čo my? Alebo ja?

Naše poznanie narástlo, najmä za posledných 400 rokov. Dívame sa na hviezdy ďalekohľadmi, robíme spektrálnu analýzu svetla hviezd. Vieme zmerať vzdialenosti hviezd, určiť ich chemické zloženie. Vieme zrátať vek vesmíru, aj jeho rozmery. Každé nové poznanie prináša nové otázky, nové tajomstvá, nové výzvy.

Nezabudli sme mená hviezd či súhvezdí.

A Boh prostredníctvom proroka Izaiáša hovorí stále to isté:

Moje myšlienky nie sú vaše myšlienky a vaše cesty nie sú moje cesty – znie výrok Hospodina. Lebo ako nebesá prevyšujú zem, tak prevyšujú moje cesty vaše cesty a moje myšlienky vaše myšlienky.

Som tým človekom, čo potrebuje vidieť hviezdy. To ja chválím Boha, keď hľadím na hviezdy. V noci, keď sa prebudím, idem sa pozrieť na tie dve hviezdy na bratislavskej oblohe a predstavujem si aj tie chýbajúce. Som v katedrále, v ktorej strop tvoria hviezdy. Nebeská klenba, to je môj chrám plný mnohohlasného ticha, v ktorom hľadám spôsob, ako sa otvoriť zmene myslenia.

Tomu, kto skutočne hľadá Boha, Boh ukáže cestu aj pomocou pouličnej lampy, ale hľadať pod tmavou hviezdnu oblohu s Mliečnou dráhou, je určite lepšie. ■

O PRÁCI alebo PIESEŇ PÚTNIKOV

JOSÉ CALVO AQUILAR
(Cirkev bratská Žilina)

José, pôvodom zo Španielska, je vedúci mládeže v CB-Žilina. Pracuje s mládežníckou komunitou re:focus, kde slúži slovom, rozvíjaním ďalších vedúcich pre misijný životný štýl. Je ženatý, rad študuje Bibliu a jej starodávny svet. Momentálne diaľkovo študuje na TCM vo Viedni.

Západná postmoderná kultúra je zameraná predovšetkým na výkon. Asi to ani nemusím vysvetľovať, ale môžete to pocítiť či už v škole (nejde o to, aby si sa *učil* ale o to, aby si si *zapamätal* kľúčové informácie), alebo v práci (je úplne jedno, aké sú podmienky, máš 8 hodín na to, aby si podal obrovský výkon bez prestávok, okrem malej prestávky na obed). Výkon je meradlom úspechu, teda čím viac pracuješ, tým lepší človek si.

Žijeme v dobe silného workoholizmu. Nebolo to tak dávno, keď sme slovo workoholizmus ani nepoznali. Hoci by toto slovo malo vzbudiť skôr negatívny dojem, bežne je podnetom, ktorým sa chválime alebo ktorý hodnotíme pozitívne: „pracujem 300 hodín mesačne, pozrite sa, aký som výkonný.“ Vymenili sme závislosť za cnosť, ktorú uctieваме.

Ako si môžeme budovať správny (alebo aspoň správnejší) pohľad na prácu v dobe, keď výkon určuje našu identitu a hodnotu? Dá sa na prácu pozeráť inak ako pohľadom, ktorý nám okolie predáva? Verím, že Žalm 127 by nás mohol zorientovať trochu inak.

Márnosť, všetko je márnosť

Ak Hospodín nestavia dom, márne sa namáhajú [...] ak Hospodín nestráži mesto, márne bedlí strážnik..., hovorí žalmista. Niektorý by mohol tento text použiť proti práci: „Načo pracovať, však Boh je ten, ktorý všetko robí.“ Tento postoj by nás viedol k extrémnej pasivite a ignoroval by podstatu Boha Otca aj Syna. Boh na začiatku pracoval a sám Ježiš povedal: *Môj Otec pracuje doteraz, aj ja pracujem.* (Jn 5, 17)

Práca sama o sebe nie je zbytočná ani to nie je márnosť, tak ako sa môže zo spomínaného textu zdať. Kritika textu nie je proti práci, ale proti tým, ktorí nie sú odovzdaní Bohu. Keď stavíme

domy, keď strážime mesto alebo keď vykonávame akúkoľvek inú prácu, musíme hľadať Božie vedenie skrze Jeho Ducha. Keď sa modlíme, keď čítame Jeho Slovo a sme súčasťou spoločenstva, ktoré ho hľadá, vidíme, či naša námaha má, alebo naopak nemá zmysel. Keď pracujeme s Božím Duchom, naša práca bude požehnaná aj v bolestiach a bude napredovať (hoci Boží úspech vyzerá inak ako naše definície úspechu, ale to je iná téma na iný článok). Ak sa však budeme usilovať o niečo, čo nie je v súlade s Božím plánom, márne sa budeme namáhať, márne budeme mať najlepšie služby, najlepších pracovníkov alebo najlepšiu víziu: dom spadne, mesto bude zničené a naša práca zbytočná.

On svojmu milému dáva spánku

Služba (alebo práca) v cirkvi je často veľmi vyčerpávajúca. Nepracujeme len s číslami, grafmi alebo inými technickými záležitosťami (veľmi potrebnými pre naše každodenné fungovanie), ale s dušami utrápených ľudí, ktorí hľadajú pomoc (sem by sme mohli pridať aj rôznych psychiatrov, psychológov a iných poradcov). Duchovná a duševná práca má svoj špeciálny typ únavy, ktorá sa nevyrieši spánkom či wellnessom (hoci aj tieto pomôžu). Často potrebujeme niečo iné, niečo *hlbšie*, aby sme si oddýchlí. A verím, že aj o tento oddych sa Boh postará.

Stalo sa vám niekedy to, že sa vrátite z tábora alebo inej konferencie, na ktorej ste veľmi tvrdo pracovali a viete, že to niekomu skutočne pomohlo? Prídete domov rozbití, nevládzete si ani obliecť pyžamo, lebo potrebujete spánok, ale previedli ste niekoho ďalej po duchovnej ceste a tá fyzická únava sa nechytá na tú duchovnú radosť, ktorú vnútri prežívate.

Určite každý z vás počul niekedy frázu: „Boh ťa miluje“. Hoci je to už pomaly také kliše, podľa Šalamúna *[Boh] svojmu milému dáva spánok*“ (Ž 127, 2b). Boh nás volá k tomu, aby sme pracovali, aby sme mu slúžili z celého srdca a so všetkým, čo máme. Ale nemusíme sa báť, že náš výkon bude nedostatočný a že nebudeme mať u Neho priazeň. Nemusíme mať strach o našu identitu a hodnotu. Lebo Boh je ten, ktorý stavia dom (cez ruky poslušných pracovníkov). Boh je ten, ktorý stráži mesto (skrze pozorných strážcov). Boh je ten, ktorý bude naše mládež e ,

zbory či iné služby (cez verných a poslušných služobníkov). A Boh dáva vám, svojim milým a milovaným, zaslúžený a potrebný spánok.

Práca ako požehnanie

Naša spoločnosť sa pozerá na prácu ako na „nutné zlo“. Musím pracovať len preto, lebo potrebujem peniaze. Potrebujem peniaze, aby som sa o seba a svoju rodinu postaral. Biblia sa však na prácu pozerá celkom pozitívne. Keď Boh požehnal človeka, súčasťou požehnania bola aj práca (Gen 1, 28). A preto akákoľvek je naša práca, či už je to v cirkvi alebo nie, či už tvoríme umelecké diela, kód novej počítačovej aplikácie alebo grafy a podobné ekonomické výpočty, môžeme mať z toho radosť, lebo *všetko, čo konáte slovom a skutkom, všetko robíte v mene Pána Ježiša*. (Kol. 3, 17) ■

Príspevky MISIA redakčne pripravuje JURAJ INSTITORIS v spolupráci VLADIMÍROU VRAJOVOU."

misia škótsko

Pôjdeš do Anglicka! To bola myšlienka, ktorá ma strašila už pekných pár rokov. Po tom, ako som začal študovať teológiu a už mi bolo viac-menej jasné, že ma Pán Boh povoláva za kazateľa, som si bol istý, že pôjdem do Anglicka na biblickú školu Cornhill. Moja reakcia? Ani náhodou!

PLÁN ÚTEKU

FILIP PANGRÁC

(Pochádza z Bardejova, študoval teológiu na Univerzite Mateja Bela, roky pôsobil ako pracovník s deťmi, v súčasnosti v Glasgowe.)

Celý čas som nechápal prečo všetci mladí adepti na kazateľa musia ísť práve do Anglicka, aby tam dostali poriadne biblické vzdelanie. Prečo musia stráviť rok až dva prácou pre nejaký cudzí zbor a cudzích ľudí, aby sa stali lepšími služobníkmi doma. Vždy som si myslel, že práve takýchto mladých ľudí treba použiť doma na Slovensku a neplyvať ich silami niekde v zahraničí. A vôbec, čo majú všetci s tým Anglickom? Veď v dobe internetu je všetko na dosah. Takmer všetko sa môžete dozvedieť počas niekoľkých sekúnd a môžete sa takto dostať k informáciám z celého sveta. Priznávam, že som mal ešte oveľa viac dôvodov, a tak som sa rozhodol: Urobím všetko pre to, aby som nemusel ísť do Anglicka. Začal som si zhŕňať knihy, ktoré by som v Anglicku pravdepodobne čítal. Začal som sa zaujímať, čo je také iné, nové, pokrokové na tom,

čo sa tam učia. A začal som počúvať aj anglické kázne, aby som lepšie pochopil, čo je také iné na ich kázani a zlepšil sa v angličtine. To bolo nejaké dva až tri roky pred ukončením môjho štúdia teológie. Všetko to šlo skvele a popri mojom štúdiu a práci som celkom stíhal napredovať aj v mojom pláne vyhnúť sa Anglicku. Keď som sa dostal do posledného ročníka teológie, bol som si celkom istý, že sa mi to podarí. Chcel som ostať doma a byť užitočným na tom mieste, kde ma Pán Boh povolá. A to bol ten problém. Pán Boh mal totiž pre mňa iný plán. Plán, ktorý zahŕňal Anglicko. A to mi vonkoncom nevyhovovalo. No keď som uveril, sľúbil som mu, že chcem Jemu slúžiť celým svojím životom. Keďže On je môj Pán a ja som len služobník, bol som rozhodnutý poslúchnuť, aj keby to malo byť neviem aké ťažké. Ak ma Pán Boh volá do Anglicka, potom

mi dá silu a múdrosť nielen tie dva roky prežiť, ale ich aj plnohodnotne žiť a pracovať pre Neho. A tak som opustil Slovensko a nakoniec som pristál v Škótsku. Prečo v Škótsku? Nuž Škótsko je súčasťou Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska. Škóti svojou náturou, kultúrou aj nárečím sa mi pozdávali viac, ako nudní a seriózni Angličania. A keďže Cornhill, na ktorom som mal študovať bol aj v Glasgowe, čo je najväčšie škótske mesto, snažil som sa dostať sa tam. A tak som tu. V Glasgowe.

Čo v Glasgowe vlastne robím?

V prvom rade študujem. Cornhill je biblická škola, ktorá pomáha kresťanom lepšie rozumieť Biblii a učiť ich, ako biblické pravdy komunikovať ďalej. A tak som v septembri spolu s dvadsiatimi dvoma ďalšími ľuďmi začal tento biblický kurz navštevovať.

Boh rozhodol oznámiť ľuďom. Slovo, ktoré chce Boh povedať mne a моjím spolužiakom. Je to práve Božie Slovo, ktoré má moc usvedčiť z hriechu a zmeniť ľudský život, a preto som nechcel jeho silu otupovať mojou slabou angličtinou. Pán Boh sa však postaral, aby jeho zvest bola zrozumiteľná a dal mi múdrosť, ako napísať a kázať moju prvú kázeň v angličtine.

Okrem toho, že tu študujem, som súčasťou dvoch zborov. Prvý je Tron Church a druhý zbor je Govanhill Free Church. V Tron Church som jedným z učňov, ktorí sa zaúčajú, ako pracovať v zbore. To znamená, že jeden deň v týždni trávim v zborovej kancelárii, kde si pripravujem kázne, biblické skupinky, alebo píšem blog. Popritom som vždy k dispozícii, ak treba s niečím pomôcť, alebo niečo pripraviť na niektoré zo zborových stretnutí. Okrem

vať. Každý pondelok a utorok trávime spolu štúdiom Biblie, počúvaním prednášok a diskusiou o tom, čo ten alebo onen biblický verš hovorí. To všetko potom uvádzame do praxe v kázňach. Každé ráno totiž začíname krátkou kázňou a spoločnými modlitbami. Okrem toho máme aj hodiny, na ktoré si pripravujeme dlhšie kázne na vopred určený text. Samozrejme – v angličtine. To bola pre mňa poriadna výzva. Bol som v Škótsku ešte len päť týždňov a už bola predom mnou úloha, pri ktorej ma zalieval studený pot. Anglicky som síce rozumel celkom obstojne, mal som však problémy skladať slová do gramaticky správnych viet. Keby to bola len nejaká vysokoškolská prednáška, na ktorej by som mal hovoriť, nemal by som také veľké obavy. Ale ja som mal kázať Božie Slovo. Slová, ktoré sa Pán

toho som zapojený do práce so študentmi. Každý štvrtok večer sa stretávame s vysokoškolskými študentmi – máme spoločnú večeru, potom sa rozdelíme do skupín a študujeme spolu Bibliu. Je to skvelá príležitosť, ako spoznať študentov nielen z celého Škótska, ale aj z celého sveta.

Druhým zborom, kde trávim zvyšok týždňa, je Govanhill Free Church. Ak sa vám zdá, že ste o tomto zbore už niekde počuli, máte pravdu. V tomto zbore už niekoľko rokov pôsobia naši misionári zo Slovenska – Mária Cockburnová (za slobodna Jurčová) a Juraj a Jarka Institorisovci. Pracujú tu so slovenskými Rómami, ktorí prišli do Škótska za prácou. A do tejto služby som zapojený aj ja. Priznávam, že je to z mnohých dôvodov neľahká služba. Ale práve v týchto ťažkostiach a neľahkých situá-

ciach ma Pán Boh mnohému naučil. Keď z týždňa na týždeň netušíte, koľko ľudí príde na bohoslužby, či to bude päť alebo päťdesiat. Keď si pripravujete skupinku a snažíte sa biblický text vysvetliť tak jednoducho a zrozumiteľne, ako sa len dá. Keď sa dejú veci, ktoré nedokážete ovplyvniť alebo zastaviť a jediné čo vám ostáva je modliť sa, aby sa Pán Boh postaral o svojich verných. V takýchto a mnohých ďalších situáciách som si musel znova a znova klásť otázku: „Na koho sa spoliehaš?“ Zistil som, že až príliš často som sa snažil riešiť situáciu len za pomoci mojich vedomostí, skúseností a zručností. A až príliš často som zabúdal, že to je o Božej moci, nie o nás a našich schopnostiach. Je to o tom, či On pracuje a vedie nás vo svojom diele. Avšak Pán Boh sa postaral aj v situáciách, keď sme už boli so silami v koncoch.

Novosti v novom prostredí

Škótsko nie je až také odlišné od zvyšku Európy. No keď sem prídete, začnete si uvedomovať všetky tie drobné odlišnosti a nové veci, ktoré vás stretávajú na každom kroku. Samozrejme, musíte si zvyknúť na nové jedlá. Musíte si zvyknúť na biedne obedy. Musíte si zvyknúť na čudný prízvuk. A na veľa ďalších vecí. Výhodou mojej flegmatickej povahy je, že sa dokážem veľmi rýchlo prispôbiť novým podmienkam. Zároveň sa rád učím a rád skúšam nové, takže som využil viaceré príležitosti naučiť sa niečo viac a dozvedieť sa niečo navyše. Jednu z takýchto veľkých príležitostí som dostal v škole. Jeden z mojich spolužiakov, Michael, je pouličný kazateľ. Nevie, aký máte postoj k pouličnej evanjelizácii a pouličnému kázaniu. Mój postoj bol dosť skeptic-

ký, až negatívny. Už som síce robil pouličnú evanjelizáciu, ale nepokladal som to za úplne vhodný spôsob, ako komunikovať evanjelium. Preto, keď sa ma počas jednej z obedných prestávok spýtal, či s ním nechcem ísť von do ulíc, nebol som si úplne istý, čo odpovedať. Napokon som šiel. Veď ak to raz skúsím, nič sa nestane. A ak bude kázať niečo s čím nesúhlasím, alebo sa mi to bude zdať nevhodné, tak sa k nemu už viac nepripojím. Šli sme na hlavnú ulicu Glasgowa. Michael vybral Bibliu, dal mi letáky, na ktorých bolo napísané evanjelium a začal kázať. Ako to dopadlo? Nuž, bolo to prvé, ale nie poslednýkrát, čo som bol s ním. Nielenže môžem čestne prehlásiť, že Michael naozaj kázal evanjelium, on to dokonca robil aj veľmi dobrým spôsobom. Preto som sa k nemu pripojil viackrát. Videl som viacerých ľudí, ktorí sa pristavili a pozorne počúvali zvesť o spasení. A mnohým som mohol dať evanjelizačný leták. Zároveň sa tieto kázne dotýkali aj môjho srdca a mohol som si viac a viac uvedomovať, aké veľké bohatstvo som získal v Pánovi Ježišovi a ako veľmi potrebná je zvesť evanjelia v dnešnej dobe. Pri tom všetkom som mohol mať niekoľko veľmi zaujímavých a obohacujúcich rozhovorov s ľuďmi o viere v Pána Ježiša. Videl som, ako boli kresťania povzbudení takýmto kázaním, ako boli hriešnici zasiahnutí Božím Slovom a na vlastné oči som mohol vidieť, ako Duch Svätý mení postoje niektorých ľudí. Niektorí k nám prichádzali s hnevom a nevraživosťou, aby nás vyvedli z omylu, hovorili, že Boh neexistuje – napokon odchádzali s otázkami a myšlienkami, ako to s Bohom vlastne je. Mnohí nás jednoducho ignorovali a išli ďalej. Sami často nevieme, čo presne Boh robí v životoch ľudí. Vieme však, že chceme byť poslušní nášmu Pánovi a verne zvestovať evanjelium. Správu o súde a treste pre jedných a zároveň dobrú správu o milosti pre iných. Preto, ak vás môžem poprosiť, modlite sa nielen za nás, ale aj za iných ľudí, ktorých Pán Boh povolal zvestovať evanjelium a modlite sa, aby sa evanjelium hlásalo nielen v Afrike alebo Ázii, ale aj v Európe. Aby sme sa my, kresťania, nehanbili za evanjelium Pána Ježiša, ale išli a hlásali evanjelium všade tam, kde sme. Že neviete ako na to? Proste Boha, ktorý nás povoláva do tejto úlohy, aby vás viedol Duchom Svätým a naučil vás, ako hovoriť o Pánovi Ježišovi Kristovi iným ľuďom. To je teda niekoľko myšlienok o tom, prečo som vlastne v Glasgowe, čo tu robím a aké to tu je. Aj keď som na začiatku písal, že som sem nechcel ísť, napokon som veľmi rád, že ma Pán Boh povolal. Veľa som sa už naučil a dúfam, že sa ešte mnohému priučím, aby som mohol byť lepším Božím služobníkom.

Ak vás môj pobyt v škótskom Glasgowe zaujal, môžete si kliknúť na môj blog: <http://filipovecesty.blogspot.sk/>, kde sa snažím pravidelne pridávať informácie o tom, ako sa mi darí. ■

VIANOCE V RUMUNSKU

MARTINA A ANDY ALBOIU

Boh spojil ich životy takmer pred tromi rokmi na základe vzájomnej lásky k Spasiteľovi a služby deťom. Napriek rozdielom, ktoré prináša kultúra, rozličné krajiny a jazyky, On sám viedol ich životy a riadil ich vzťah. Už jeden rok sú manželmi a môžu z Božej milosti slúžiť svojmu Spasiteľovi v rumunskom meste Sibiu v centre Detskej misie. Ich najväčšou túžbou je priniesť deťom radostnú zvesť o Spasiteľovi. A Vianoce sú jednou z najlepších príležitostí pre evangelizáciu detí a zasiahanie ich životov.

Vianoce sú aj v Rumunsku jedným z najväčších a najočakávanejších sviatkov roka. Deti odpočítavajú dni, kedy budú mať prázdniny, kedy budú počúvať vianočné príbehy, zdobiť stromček, rozbaľovať darčeky alebo spievať koledy.

Ako v každej krajine, tak aj v Rumunsku sa stretneme s množstvom vianočných zvykov a tradícií. Najdôležitejší vianočný sviatok je 25. december. Správa o narodení Mesiáša, Pána Ježiša Krista, je v Rumunsku prezentovaná najmä prostredníctvom spievania piesní a kolied. Mnoho detí a mládežníkov spieva na zasnežených uliciach krásne pesničky už dva dni pred Vianocami. V dedinách zase deti prechádzajú ulicami a spievajú koledy. Deti sú do domácností prijímané s veľkou radosťou a otvorenou náručou a domáci ich nikdy nezabudnú obdarovať koláčom, orieškami, ovocím a niekedy aj nejakou korunkou. Vo väčších mestách sa môžeme stretnúť s mladými ľuďmi, ktorí týždeň pred Vianocami, počas predvianočného zhonu, stoja v nákupných centrách a spievajú pesničky, ktoré uponáhľaným ľuďom sprostredkujú zvesť o narodení Spasiteľa, najväčšieho Božieho daru. V Rumunsku sa hovorí, že Pán Boh zanechal na svete vianočné piesne, aby sa každý rok Jeho sväté meno mohlo dostať do uší každého človeka. Keď sa počas Vianoc prestanú spievať kresťanské piesne, svet bude pod nadvládou nepriateľa.

Ako u nás na Slovensku máme 24. decembra štedrovečernú večeru, v Rumunsku sa členovia rodiny stretnú 25. decembra pri „štedrovečernom obede“. V tento deň nemôže na stole chýbať sarmale, tradičné rumunské jedlo, zemiakový šalát a údené bravčové mäso, pretože neodmysliteľnou súčasťou rumunských Vianoc je zabíjačka. Okolo 20. decembra sa takmer v každej rodine koná zabíjačka a zo spracovaného mäsa sa chystá slávnostný obed. Deti si nájdú 25. decembra ráno pod vianočným stromčekom nejaký darček, ale väčšinou tých darčiekov nie je až tak veľa ako u nás na Slovensku. Kresťania v Rumunsku navštevujú zhromaždenie 25. a 26. decembra ráno a takisto aj večer. Dopoludňajšia bohoslužba pozostáva zo spevu piesní, reci-

OSPRAVEDLNENIE A OPRAVA

V minulom čísle (11/2017) sme na strane 24 zapracoval redakčný škriatok. K textu Lenky sme pripojili len dve jej fotografie a ostatné *Vianoce v Rumunsku*, ktorého text sa „cestou“ týmto ospravedľujeme a uverejňujeme so správnymi fotografiami. Ďakujeme za pocho-

–25 dostali vírus, alebo po starom – Slobodovej Vianočný kultúrny bezdomovec z príspevku Martiny a Andyho Alboiu u“ kdesi stratil. autorom (aj čitateľom) sa zpravovanie o Vianociach v Rumunsku so openie. (Bohuslav Piatko, šéfredaktor)

tovania básní a kázaného slova. Na večernú bohoslužbu sú pozvaní mnohí rodinní priatelia a známi, a to z toho dôvodu, že cieľom večerného zhromaždenia je evanjelizácia, pričom do programu bývajú často zapojené aj deti zo zboru.

Predvianočný čas vnímame najmä ako čas Božej priazne, pretože v tomto období môžu byť deti oslované zvestou evanjelia viac ako v priebehu roka. Od začiatku decembra sa v Rumunsku konajú rôzne kluby na uliciach, v školách, nemocniciach alebo detských domovoch. Našou túžbou je ukázať deťom pravý význam Vianoc. Jednou z lekcií, s ktorou za deťmi počas Vianoc prichádzame, je lekcija s názvom „Obraz alebo rám“. Snažíme sa pomôcť deťom uvedomiť si, že všetky krásne zvyky, darčeky, tradície a veci, na ktoré sa počas celého roka tak veľmi tešia, sú len „rámom“. Rám je síce pekný, ale bez obrazu nemá zmysel. Tým obrazom je narodený Spasiteľ, ktorý prišiel na tento poškvrnený a hriechom naplnený svet, aby mohol vziať na seba viny celého ľudstva a zomrieť na kríži. Zomrieť, aby sme my mohli žiť. To je tá zvesť, ktorú počas vianočných sviatkov prinášame deťom a ukazujeme im ju aj prostredníctvom našich životov.

Jednou z veľkých príležitostí, ako priniesť deťom evanjelium, je aj prostredníctvom „shoeboxov“. „Shoebox“ je vianočný darček pre deti zo znevýhodnených rodín. Deti, ktoré pochádzajú z chudobných pomerov, veľakrát nedostanú žiadny darček, a tak „shoebox“ je neraz jediným darom, ktorým sú počas celého roka obdarované. Vďaka takýmto darom je omnoho jednoduchšie prísť do rôznych dedín a urobiť tam vianočný klub, na ktorom sa deti môžu dozvedieť o Pánovi Ježišovi. Na konci klubu deti dostanú dar, a ak je to možné, v týchto dedinách sa počas nasledujúceho roka rozbehnú pravidelné stretnutia, na ktorých sa deti prostredníctvom biblických príbehov učia spoznávať Pána Boha.

Vianočný čas je výnimočným časom Božej milosti. Nielen pred dvetisíc rokmi, ale taktiež aj dnes k nám Boh vystiera svoje dlane s veľkým darom. Ak sme už prijali ten najväčší dar, ktorý nám dáva, večný život v Pánovi Ježišovi Kristovi, našou zodpovednosťou je povedať iným o tomto jedinečnom a najdrahšom dare. Vďaka Bohu za čas Vianoc. Vďaka Bohu za Pána Ježiša. Vďaka Bohu za možnosť otvoriť ústa a svedčiť. ■

mozaika košice

Milí priatelia Mozaiky Košice

Veľmi pekne vám ďakujeme za vašu finančnú a modlitebnú podporu.

Mesiace november a december boli pre nás obzvlášť náročnými na rôzne misijné aktivity, ktoré by bez vašej pomoci nemohli dopadnúť tak ako dopadli. Prešli sme reťazou povzbudzujúcich víkendov, počas ktorých sme mali možnosť bližšie (ale i nanovo) spoznať mnohých ľudí žijúcich v našom okolí. Hladných po Bohu. Pán Boh nám skrze vás dal presne toľko financií, koľko sme potrebovali. Do tejto podpory sa zapojili celkovo 3 zbory (CB Michalovce, CB Prešov a CB Žilina-Za kostolom) + 3 jednotlivci, čo si naozaj veľmi vážime.

Vďakyvzdanie

Už druhý rok sme oslavovali vďakyvzdanie, no tento raz sa nám to rozmnožilo na celkovo 3 komunitné večere: u Borošovcov (cca 17 ľudí), na byte u Kušnírovcov, Romči a Mišky (15 ľudí) a u Lundgaardovcov (17 ľudí). Celý večer sa niesol v téme vďačnosti, kedy sme si rekapitulovali, za čo sme vďační, čo je v dnešnom uhundranom svete pre mnohých veriacich, či ne-veriacich ľudí vzácnym zastavením.

Výroba adventných vencov

Posledný novembrový víkend naše ženy (ale aj muži) vyrábali adventné vence. Každý rok nám pribúdajú priatelia, pre ktorých je to čas na rozhovory, otázky a spoznávanie nových ľudí pri zaujímavej aktivite. Veľmi sme sa tešili z tohtoročnej účasti (cca 25 dospelých + deti). Aj vďaka vašim darom sme mohli zaobstaráť materiál na výrobu, pohostenie a nájom, čo nám uľahčilo celkovú prípravu.

Mikulášske bohoslužby

Týždeň na to sme s Prešovským tímom organizovali Mikulášsku bohoslužbu. Z tejto spolupráce máme neuveriteľnú radosť. Prešovský tím si znova pripravil pre deti vynikajúci program s biblickým príbehom, piesňami a zážitkovými hrami. Týmto nám vytvorili priestor na rozhovory s rodičmi. Pri tvorbe vlastného programu by sme to nestíhali. Vďaka vám sme mohli vyrobiť a rozdať celkovo 60 mikulášskych balíčkov. Spolu nás na Mikulášskej bohoslužbe bolo cca 100 ľudí.

Susedská punčovica

Jednou z ďalších už takmer tradičných aktivít bola Vianočná punčovica v bytovke u Romči, Mišky a Kušnírovcov. Spoločne uvarený teplý punč a domáce koláče spojilo susedov vo vestibule, kde sa s nimi títo ľudia mohli rozprávať a pýtať sa na ich

príbehy. Viacerí si to pochvalovali, keďže sa takto stretávajú len pri hádkách na domových schôdkach. Pán Boh tento večer naozaj žehnal otvorenosťou a prijatím.

Vianočné bohoslužby

Tento rok sa nám už po druhýkrát podarilo mať Vianočné bohoslužby, z čoho máme ďalšiu radosť. Aj keď sa pohybujeme v prostredí plnom katolíkov a ateistov, Vianoce vytvárajú atmosféru, ktorá zbližuje všetkých. Dokopy nás na bohoslužbách bolo cca 30 aj s deťmi, čo vnímame ako veľký posun oproti minulému roku.

Zimný výlet

Po vianočných sviatkoch sme organizovali spoločný výlet v Račkovej doline, kde nás bolo vyše 50. Vďaka vašej podpore sme mohli finančne pomôcť rôznym rodinám a jednotlivcom, ktorí by si výlet ináč nemohli dovoliť. Veľa to pre nás znamenalo, keďže 30% účastníkov boli ešte nie-veriaci, ktorí mohli počuť evanjelium niekoľkokrát v rôznych formách. Napríklad počas krátkeho slova, piesni,

svedectiev o tom, čo v našom živote robil Boh počas roka, no predovšetkým počas dňa skrze naše charaktery, postoje, názory či reakcie kde sa Kristov charakter ukazuje najviac. Takúto možnosť veľakrát počas jednorazových akcií nemáme, takže sme za túto príležitosť veľmi vďační.

Silvester

V úplnom závere roka sme oslavovali Silvestra v dvoch bytoch, kde sa znova zoskupilo dosť veľa mladých ale i stredne mladých ľudí. Znova sme nostalgicky spomínali na to, čo Pán Boh robil v našich životoch, v našom okolí a s obrovskou nádejou očakávali na to, čo bude robiť v ďalšom roku.

Ani sa nám nechce veriť, čo všetko máme za sebou, s koľkými ľuďmi sme sa mohli spoznať, koľkým sme svojimi životmi mohli svedčiť o vzkriesenom Kristovi a koľko vzácných ľudí stojí za týmto Božím dielom. Naozaj vám všetkým z celého srdca ďakujeme.

Nech vás Pán Ježiš mocne žehná a sprevádza v novom roku 2018 ■ **Tím Mozaiky Košice**

ŽIVÉ SLOVO

PŘÍLIŠ VYSOKO – ZÁCHRANA ŽIVOTA

Při letu nad africkou pouští přistál letec v jedné oaze, aby doplnil zásoby. Poté startoval k dalšímu letu přes hornatou oblast. Náhle uslyšel za sebou škrabání. Poznal, že v trupu letadla se nachází nějaký živočich. Pilot letěl sám, znal nebezpečí. Začne-li nějaký živočich hlodat izolaci elektrických drátů, může lehce dojít ke zkratu a tím i k havarii letadla. V hornaté krajině, nad kterou letěl, nebylo možné přistát. Neměl odvahu vrátit se na oazu, protože neměl tak velkou zásobu benzínu. Jenom jedno mohl udělat. Obrátil letoun vzhůru a stoupal do výšky, pokud slyšel hlodání.

Pak nasadil kurs k domovu. Když přistál na své základně, našel v letadle velkou pouštní krysu., která se tam vplížila během doplňování pohonných hmot. Protože krysa byla zvyklá na život v poušti, nemohla žít ve velké výšce. Když letoun vystoupil do výšky, zahynula.

V Bohu je místo nade všemi zákeřnými, zrádnými, malými věcmi, které by chtěly kazit a mařit naši pouť s Ním. Tam nahoře tyto věci mizí a hynou v jemné atmosféře přítomnosti a síly Boží. ■

*Živá slova, 1/ 1971,
vybral Peter Kailing*

wycliffe

STOLOVANIE A SPOLOČENSTVO

Túto fotku som spravil v Stredoafrickej republike tesne predtým, ako som ochutnal asi najlepšie kura a rybu, aké som kedy jedol. Kým sme sa hostili týmito lahôdkami, riaditeľ asociácie ACATBA*, Bertin Oundagnon, mi rozprával o úspechoch a ťažkostiach jeho krajiny. Ježiš často budoval priateľstvá pri dobrom jedle. Pracovníci Wycliffe po celom svete aj dnes nasledujú Jeho príklad. Robia tak, aby lepšie porozumeli prostrediu, v ktorom žijú a pracujú. Rozhovory s miestnymi nad tanierom jedla dokážu priniesť pohľad, ktorý pomôže lingvistom v preklade náročných častí textov Písma a odhalí im jasnú správu, ktorá, ak Boh dá, zmení ľuďom životy.

Preklad Biblie je zložitý proces. Vyžaduje si hlboké poznanie Písma a miestneho jazyka, do ktorého bude Biblia preložená. Viac o preklade Biblie sa dozviete na našej webovej stránke www.wycliffe.sk. ■

*ACATBA – asociácia pre preklad Biblie a vzdelávanie v rodnej reči
Foto a Text: Marc Ewell, Preklad: Zuzana Marfoldiová

VYTRVALOSŤ

Deti v Demokratickej republike Kongo bežia a mávajú na auto, ktoré prechádza ich dedinou.

Demokratická republika Kongo je krajina s druhou najväčšou rozlohou v Afrike. Leží takmer v geografickom strede Afriky. Je plná úžasných pokladov. Nachádza sa tu veľké množstvo prírodných zdrojov, ako sú voda, úrodná pôda, minerály, drevo a ropa. Krajina je bohatá aj na jazyky. Živých ich je tu viac než 200. Je bohatá aj vďaka svojej kultúre, pretože mnoho najobľúbenejších afrických hudobníkov pochádza z Konga.

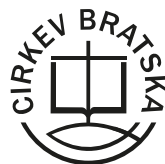
Ľudia z tejto krajiny sa však musia vyrovnávať s množstvom problémov. Tímy, ktoré pracujú na projektoch prekladu Biblie svoju prácu nevzdali napriek vojne, veľkým osobným stratám a tragédiám.

Goma Mabele, hlavný prekladateľ do materinského jazyka Mbandja, uvažuje o zápasoch, ktorými prešiel so svojim tímom počas procesu prekladu: „Mysleli sme si, že prácu nedokončíme. Ale v tom všetkom som videl Božiu ruku. Povedal mi: 'Toto buduje tvoj charakter, aby si mohol pomáhať iným.' Život kresťana nie je vždy priamou cestou. Je na nej veľa zákrut. Takto ma Pán Boh formuje.“ ■

(Text: Heather Pubols a Becca Coon, foto: Heather Pubols, Preklad: Š. Evin)

Z ROKOVANIA RADY CIRKVI BRATSKEJ

DECEMBER 2017

Rada vymenovala

Kazateľa Tomáša Henžela za správcu misijného Zboru CB V Nitre od 1. 1. 2018 a nové staršovstvo zboru.

Kazateľa Daniela Pastirčáka

za administrátora zboru Bratislava Cukrová na obdobie od 1. 1. 2018 do 31. 12. 2019.

Juraja Klementoviča, riadiťela kancelárie Rady za člena finančného odboru.

Rada zoberala na vedomie

prevod zriaďovateľských práv k účelovému zariadeniu Mládežnícke centrum Kontakt v Leviciach z Cirkvi bratskej na Zbor CB v Leviciach od 1. 1. 2018.

Rada prerokovala a schválila

vizitačnú správu z vizitácie kazateľskej stanice v Trnave.

Rada odporučila

predsedovi finančného odboru, aby zabezpečil kúpu nového auta pre potreby ústredia Cirkvi.

Rada požiadala

redakčnú radu časopisu Dialóg o vloženie nasledovnej formulácie do tiráže časopisu: „Časopis vychádza s finančnou podporou Cirkvi bratskej. Obsah jednotlivých príspevkov nevyhnutne nevyjadruje duchovné presvedčenie Cirkvi bratskej.“ O vydávaní časopisu a jeho funkcii v CB bude hovoriť s redakčnou radou na januárovom stretnutí. ■

(spracované z podkladov Rady Cirkvi bratskej)

STROM

TOMÁŠ KOMRSKA (Autor je vodič trolejbusu)

Mám veľmi rád stromy. Mám rád rozkošatené, v poli stojace samotáre, les, aj mladé útle výhonky.

Strom je pre človeka a človek sa smie oň starať. Ľudia čoraz viac vnášajú zeleň do miest, lebo vedia, že je to z viacerých dôvodov dobré. Čoraz viac ľudí bojuje za ochranu našich lesov.

Ale...

Na rušnej komunikácii v Bratislave, na Prievozskej, stoja po oboch stranách cesty stromy, ktoré sa stali jej neodmysliteľnou súčasťou. Rastúce stromy so zväčšujúcou sa korunou však mali a majú spoločný problém. Keďže ich z jednej strany tienia budovy, ktoré im zavadzajú pri ich rozkvet, začali sa nenápadne nakláňať ponad cestu. Niektoré viacej, niektoré menej. Najmä jeden strom v mieste zastávky sa nakláňa nebezpečne nízko. Autobusy aj trolejbusy pri príjazde do zastávky si musia dávať pozor, aby ho strechou nezachytili. Ale, občas sa stane, že vodič o strom „škrtné“ a už je problém.

Cestujúci samozrejme chcú, aby dopravný prostriedok zastal čo najbližšie ku chodníku, aby nemuseli vstupovať na vozovku, najmä keď prší a keď sú na ceste hlboké mláky vody.

A tak vzrastala nespokojnosť zo strany cestujúcich, ale predovšetkým zo strany vodičov, ktorí prichádzali o časť mzdy, keď zverený trolejbus poškodil o „náš“ vychýlený strom. Múdre hlavy sa dali dokopy a uznali, že by bolo dobré šikmého, aj keď zeleného, žiaľ narušiteľa, vyťať.

Lenže hlas ochranárov prevážil a strom zostal.

Ochraňovať zeleň, stromy a lesy je nesmierne dôležité, obzvlášť, ak ich ničí ľudská chamtivosť.

A tak cestujúci hundrali ďalej, vodiči naďalej prichádzali o časť mzdy a vynechávali linky, lebo predsa len chvíľu trvá, kým do premávky na miesto poškodeného príde náhradný spoj.

Jedného dňa prišiel do mesta silný víchor. Strechy lietali, stromy padali, ale náš strom nič.

O nejaký čas prišla prudká búrka. Strechy lietali, stromy padali, ale náš strom nič.

Na tretí deň po silnom lejaku, keď slnko svietilo a príjemný vánok vysušal posledné kaluže, sa vo vysielacke ozvalo: „Oznam pre linky jazdiace po Prievozskej ulici. Cesta je dočasne neprejazdná, preto budete premávať po náhradných trasách, a to takto a takto...”

Čo sa stalo? – vŕta mi hlavou, ale pretože jazdím v inej časti mesta, nemám sa to ako dozvedieť.

Večer, keď som dal trolejbus spinkať, som sa na výpravni dozvedel: „Z ničoho nič spadol náš strom. Na pol dňa zablokoval premávku, potrhaval trolejové vedenie a zapríčinil niekoľko dopravných kolízií.“

„Prečo spadol, veď nefúkalo?“

„Až keď spadol, ukázalo sa, že mal korene v takom dezolátnom stave, že bol vôbec zázrak, že ešte stál. Zrejme sa po nedávnom lejaku pred pár dňami zem rozmočila natoľko, že už ho nemalo čo držať. Prehnitý peň sa pri páde rozlomil na niekoľko častí...”

Pocítil som takú zvláštnu, smutnú úľavu.

Ale už nemusím trpieť, či zastanem pre cestujúcich dostatočne blízko pri chodníku a zároveň bezpečne ďaleko od „nášho“ stromu, aj keď mi ho je ľúto.

Možno stojí za to občas zvážiť, či dobrá vec, v mojich očiach úžasná, hoci aj „zelená“ záležitosť, je v širších súvislostiach skutočne dobrá.

■

ŠTVRTÝ MUDRC

MIROSLAV KOCÚR
(Teológ, publicista,
vysokoškolský pedagóg.)

Historický rozmer týchto rozprávání ostáva zahalený tajomstvom. Je ťažko historiograficky dokázať, že sa niečo, o čom hovorí evanjelium, naozaj takto stalo. Nemáme o tom dostatok mimo biblických prameňov, ktoré by to mohli potvrdiť. Faktom však je, že Herodesova rozpustilosť, politický oportunizmus, márnivosť a slušne povedané hodnotová neukotvenosť bola známa. Koketoval s rímskou okupačnou mocou, náboženským synkretizmom saducejov aj pohanským helenizmom. Určite nebol pravoverným židom ani z hľadiska postoja k Zákonu a Prorokom. Ale prečo na tom vlastne záleží?

Evanjeliové posolstvá nečítame preto, aby sme si oživilí naše historické spomienky. Čas, ktorý plynie sa mení na príležitosť a historický moment práve tým, že v ňom spoznáme volanie večnosti a toho, čo plynutie času presahuje. Evanjelium je duchovné posolstvo a životné usmernenia pre veriaceho človeka. Momenty, keď sa svet mení a kvalitatívne sa posúva na novú úroveň, nie sú bežné a nepostrehne ich každý. Nezáleží ani na geografickej, či etnickej blízkosti. Herodes sa, napríklad, napriek tomu, že to do Betlehema mal podstatne bližšie ako povestní Traja králi, mýlil a tento moment nespoznal. Okrem krátkej epizódy o jeho intrigánskej podstate v evanjeliách čítame práve to. Herodes bol židovským kráľom v čase Ježišovho narodenia. Bol etnicky príslušníkom židovského národa a mal naozaj všetky predpoklady pochopiť, čo sa práve deje. Nevyužil výhodu, vďaka ktorej sa mohol stať dôležitým človekom. Ale treba povedať, že nebol sám. Ak sa dnes pozeráme na kráľovné

Tradičné evanjeliové trojkráľové rozprávanie sa vysvetľuje ako adorácia troch neznámych mudrcov ako reprezentantov pohanského sveta Kráľovi celého sveta. Mesiáš sa ako dieťa v rámci evanjeliovej retrospektívy dostáva do stredu diania. Celý svet prichádza, aby sa mu poklonil a traja Mudrci sú konfrontovaní aj s domácim miestnym kráľom. Žid Herodes sa obáva konkurencie a zisťuje ako a kde by sa mohol aj on zúčastniť tejto poklony. Úskok intrigána je dešifrovaný, a tak mu neostáva nič iné ako sa pomstiť. Ako inak, násilím. Životom to podľa Matúšovho evanjelia zaplatia nevinné deti.

a kráľov, premiérov či ministerké predsedníčky, komisárov a prezidentov vidíme podobné paralely. Pozícia, ktorá by mala byť garanciou nadhľadu a vedomia spoluzodpovednosti za chod dejín sa ukazuje v úplne inom svetle. Namiesto nadhľadu a múdrosti sa mocnári stávajú nositeľmi malichernosti a trápnej snahy dokazovať sebe a iným svoju moc.

Tento fakt by sám o sebe ani nestál za reč. Stačilo by sa tomu všetkému vyhnúť. Je však v našej vnútornej výbave spájať s ľuďmi v dôležitých úradoch isté očakávania.

Traja mudrci z Východu a Herodes sú prototypmi lídrov, ktorí hoci mali k dispozícii tie isté možnosti, uchopili ich úplne inak. Herodesova úzkoprsoosť napriek privilegovanému položeniu nebola výhodou a jeho konanie bolo naopak poľutovaniahodným zlyhaním. Kráľ či panovník, ktorý nevidí širšie súvislosti svojho pôsobenia je pre svoju ríšu a dobu, v ktorej žije, nešťastím. Dnešné naše očakávania však môžeme aj aktívne stvárať. Možnosť účasti na spravovaní vecí verejných, kedy verejní predstavitelia nie sú zdrojom inšpirácie a nádeje, ale naopak, sú zbierkou odstrašujúcich epizód, sa takto postupne mení na povinnosť občiansky a ľudsky spraviť všetko preto, aby sa každý z nás stal štvrtým mudrcom, ktorý by v zostave troch kráľov doplnil a nahradil Herodesa. V duchovnej, praktickej aj metaforickej podobe. Treba si vybrať. Už to nie je len možnosť. Náš čas sa stáva súčasťou histórie práve takto. Keď ho vyslobodíme z jednoduchého plynutia a dáme mu podobu stvoriteľského zámeru. Alebo sa o to aspoň pokúsime.

KRÍŽOVKA

„Uznanie zlyhania je úkon odvahy a...“ Ján Pavol II.

Autor: Peter Kailing	Gauner, zločinec	V ne- triezvom stave	Hrča (na dreve)	Symetrála	TAJNIČKA	POMÔCKY Inamba, AB, Tik, Tiráž	Zväzok obilí	vydavateľ údaje v knihe	Nešúchaj
Morská ryba s ružovým mäsom					•	Slov. tech. norma (skr.) Evanjel. posol (skr.)			
Samota					•				
Nervová porucha				Povel pre psa Podopri	•				
Obrnený transportér (skr.)			Od (rus.) Závod. výbor (skr.)		•	Dvojica Náčinie			
Nezhoda, nesúlad					•		Existujú Chem. zn. amerícia		
	Vzdychá, stoná	Hrkotajú, hrčia Motorist. hotel			•			Noša	A stalo sa
Chem. zn. samária			Cudzí vták Kosáky (zastar.)		•				
Továrň obrábaciach strojov (skr.)				Predložka Autonóm. oblasť (skr.)	•		Zn. kozme- tiky Bodavý hmyz		
Silné zachvenie sa					•	Muž. meno 499, rímsky			
Nepotlačil					•				
Ženské meno (množ. č.)				Štát v USA	•				

Tajnička krížovky z RELAXu z Dialógu č. 11/2017:

Drahý nám je priateľ, nepriateľa však potrebujeme. Priateľ nám ukáže, čo robiť môžeme, a nepriateľ ČO ROBIŤ MÁME

Nine Andruščákov z Prešova posielame obrazovú publikáciu *Liečivé vody a kúpele na Slovensku*a Nelke a Jánovi Juhaščikovom z Hermanoviec publikáciu *Stopy kráľov*.

Vyriešenú tajničku krížovky z tohto čísla posielajte e-mailom alebo poštou na nižšie uvedené adresy:

svatava@swanmail.sk, DIALÓG, Sadová 28, 900 51 ZOHOR do 31. 1. 2018.

Nezabudnite nechať na seba kontakt (meno, telefón, adresa).

Správneho riešiteľa všetkých úloh odmeníme reprezentačnou obrazovou publikáciou z vydavateľstva Media Svatava.

Správne odpovede z tohto čísla uverejníme v Dialógu 01/2018 (vyjde vo februári).

Stranu pripravil Peter Kailing

KTO
Je
TO?

OD 9:00
DO 16:00
CB
CUKROVÁ 4
BRATISLAVA

2.2.2018
Prázdninový
KLUB

www.scriptureunion.sk